3+1

МАССА А МЕХКАШКАРА ПРОЛЕТАРЕШ, ВIАШАГIКХЕТА!

СЕРДАЛО
свет

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГIалгIай областнойн Грозненски городскойн комитетий а Нохч-ГIалгIай АССР-а Лакхехьарча Совета а орган

КIиранди
16
АВГУСТ
1959 шу
№ 66 (2278)
Мах 20 кеп.

ХАДДАНЗА КЪОВСАМ ЛОАТТАБЕ ТIЕХЬАДИСАЬЧА ГIУЛАКХАШЦА

Советски халкъ коммунистически парте хьалхаленца социалистически общество хьалъяь а даьнна социализмагара коммунизмага додаш латт. ССКП XXI-ча съездо тIайийца СССР халкъа боахам дIахо дегIабоалабара ворхI шера план чакхъяьккхача из исторически декхар кхоачашдара дикка юхегIортарг ба вай мохк. ХIанззалца ца хиннача тайпара йоккхий экономически а культурни а эргалонаш хургъя советски наьха вахарчухь, коммунизма материально-технически база хьалъеча доккхий толамаш доахаргда.

Цхьабакъда, дегIаена промышленностьи тоабенна юртбоахами а болаш, наьха вахара материальни боарам лакха а болаш йола общественни строй хинна Iац коммунизм. Иштта лакха хила еза коммунистически обществе духовни культура а. Цудухьа советски наха коммунистически хьехам балар коммунизм хьалъяра керттерча декхарех цаI а хинна дIаэттар хIанз.

Къаьст-къаьстача наьха доалахье дIаяларца моццагIе а дIаьннай вай мехка буржуазни идеологе лард. Хьахиннаб керда социалистически сакхетам. Социализм котъяларца хувцаденнад советски сага моральни юхь-сибат. Цун сакхетам, оамал, дог-уйла вIалла тара а дац буржуазни обществе хьалкхийнача сагачарна. Коллективни вахар дукха дезар, къахьегама тIакхувш хилар, массадолча хIамал дукхагIа ший Даьхе езар, общественни хьашташ лоархIилга, тешаме хилар, бакълер — уж да советски сагах доахка керда гIулакхаш. Шоаех доахна уж дика гIулакхаш кхы тIа а тоа а деш, коммунистически хьисапе болх бе, баха, деша гIерт советски нах. Из хьагойт коммунистически къахьегама бригадаши ударникаши яха цIераш тахнийта къовсам лоаттабеча дукхача наьха боламо.

Из иштта дале а, вай мехкарча кIеззигача нахах хIанз а доахк капитализмахи феодально-родовой стройхи юхедиса къаьнара, социалистически общество бахача наха зуламе дола гIулакхаш. Къаьнача обществах юхедисача гIулакхах наха юкъе эггара чIоагIагIа даьржа цхьа гIулакх да: дынах тешилгеи цунца дувзаденна долча доацарех тешилгеи. Вай республике а дукха ба ды лелабеш, дына хьалха латтараша дувцараш бакъдеш бола нах.

Советски Союзе ды лелабари ца лелабари сага ший гIулакх да. Вай Конституце хIара сага бокъо лу ший хьаштдолла ды лелабе а е цхьаккха ды ца лелабе а. Цхьабакъда Коммунистически парте яхац дын ды лелабераши теркал а ца беш бита. Дынах тешача наьха сакхетам лоха ба. Дына хьалха латтача наха шоашта болча пайданна дувцача тIехьадисача хабарех шоаш а теш уж, хIаьта шоай дезалашна, кхыча шоаш яхачунга ладувгIача нахага тIагIертта цар яхар дайта а гIерт уж.

Наьха сакхетам лакх ца болийташ, цар политическии къахьегамеи хьинар теIадеш дола гIулакхаш дукха доахк дынах. Дынах тешаш болча наха шоай бераш шек доах царна дуне довзийташ, дунен тIа хулаш йолча событех уж кхетадеш школе учителаша беча Iилмо яххача тайпара болча бакъболча хьехамех. Дукха моттигаш я вай республике дынах тешаш болча даьша берашка зIамига доллашехь а марха кхоабийташ, дешарах а доахаш къорIаш дешийта гIерташ, иштта кхыдола гIулакхаш леладеш. Дукха истий кхувлар, кхалнахага ца дешийта а царга общественни вахара юкъе дакъа ца лацийта а гIертар, коллективни къахьегам наха гоамбелга, ужжамо дола дукха а кхы тIехьадисаь гIулакхаш доахк дынах. Цудухьа йоах парте дынцара къовсам цIаккха а ма сацийта, наха юкъе бу культурно-хьехама болхи Iилма-атеистически пропагандеи мел маялийта.

Феодально-родовой стройх юхедисача гIулакхашта юкъе наха чIоагIа зенна долаш да маьрша нах а боабеш пхьенаш лехари, урдош дахари, дукха истий кхувлари, иштта кхыдараши. Ховш да уж гIулакхаш вай республике хIанз а тIехьа дикка даьржа хилар. Масала, дукха ха йоаццаш Наьсар-Кертерча Кортоев Дудара вайнаьха Iаьдалах шийга доал долаш йола ший гаргара саг маьре яхча урдона кхо бIаь тумеи ши устагIи баькхаб аьнна судо цхьа шу суд йир. Укх шера август бетта 2 дийнахь Урус-Мартановски Юртсовета секретара Тагиров Абде вошас саг вийнав. Вийнача сага даьша пхьа хьер бахьан долаш Тагиров Абдии цар тайпагIа вола ши саги хIанз а балха ара а ца боалаш багIа. МоцагIара довнаш керда а доахаш пхьена хIама якхеи, хIама якхха гIерташи моттигаш а я цхьацца йолча юрташка. Цхьабакъда, партийнии советскии организацеша уж нах гуча а бахац, царна судага гIолла де деза таIазар а дац.

Капитализмахи феодально-родовой стройхи юхедисача гIулакхаша доккха зулам ду вай обществона а коммунизм хьалъяра а. Цар новкъарлош ю наьха культура дегIаяра, цар сакхетам лакхбалара, общественни производстве а коммунизм хьалъеча а цар хьинаре дакъа лацара. Цудухьа парте хадданза къовсам лоаттабу капитализмах юхедиса зуламе гIулакхаш наха юкъера дIадаха а царна коммунистически сакхетам бала а гIерташ.

Партийни, советски, профсоюзни, комсомольски, кхыча общественни организацей керттерча декхарех цаI да болхлошта, колхозникашта, советски интеллигенцена юкъе шерра Iилма-атеистически пропаганда йоаржаяр, культурно-кхетама болх тоабар, цар сакхетам лакхбар.

Къаьнача обществох юхедиса гIулакхаш наха юкъера дIадахара чIоагIа лоархIам болаш да берriга къахьегамхой коммунизм хьалъеча шерра юкъеозар, царна юкъе социалистически яхь йоаржаяр. Социалистически яхьа юкъевахача саго коммунизмо яххача тайпара къахьегама лоархIам бу, социалистически доалахье лорае воал.

ХIанз вай республика, берriга советски мохк санна, хургйолча ССКП Центральни Комитета Пленума къахьегама кердача толамашца накъа яха кийчлуш йоал. Укх лоархIамерча деношка идеологически фронта деррига доакъош декхарийла да ССКП XXI-ча съездеи ЦК июньски Пленумеи решенеш берригача къахьегамхошта дIайовзийта, наха коммунистически кхетам бала. Цу гIулакхах пайда эца беза пропагандистски а, агитационно-массови а, культурно-хьехама а балха ерригача формех.

Городашкеи болхлой поселкашкеи бахача гражданаша шоай доалахьа долаш леладу доахан дIадахарах дола
РСФСР Лакхехьарча Совета Президиума УКАЗ

Партеи Правительствои юрта боахам тоабара оттадаь гIулакхаш чакхдахар бахьан долаш укх тIехьарча шерашка паччахьалкхеи баха нахи хьайбай продукташца Iалашбеш бола керттера низ а хинна дIаэттай колхозаши совхозаши.

ХIанз, хьайбай юкъара боахам колхозашеи совхозашеи хIара шерра-шера дукхагIа дегIакхувлача а бахача наха дулх, шура, кхыйола юртбоахама продукташ лоаттаеча а хана, бокъонца торо я паччахьалкхен фондашкара дуккха ялат а кхыдола кхачан товараш а доадайташ, обществе овсарле йолаш къахьегара болхлой тIера боахаш; цул совгIа, городашкеи городашта гонахьарча моттигашкеи, хIаьта иштта болхлой поселкашкеи антисанитарни гIулакхаш лоаттадеш дола, городашкеи царна гонахьарча моттигашкеи бахача наха леладу хьайбаш дIадаха.

Лакхехьа яздаьчунга хьежжа а къахьегамхошта дезаш хиларах а РСФСР Лакхехьарча Совета Президиумо соцам бу:

1. Магадан, Мурманск, Петропавловск-Камчатски, Сыктывкара, Южно-Сахалинск, Якутск яхача городашкара дIаиккхача, автономни республикай столицашка, краевойн областнойн, централашка, царна гонахьарча моттигашка бахача гражданаша шоай доалахьа долаш леладу продукт луши болх беши дола доахан 1959 шера 1-гIча октябре денз дIадаха. Автономни республикай столицашта, краевойн областнойн, централашта гонахьара моттигаш, цу гонахьарча моттигашта юкъейолхаш йола нах баха пункташ автономни республикай Министрий Советаша а краевойн областнойн къахьегамхой депутатий Советий исполнительни комитеташа а яьча решенешца белгалйоах.

Ер Указ кхоачаш ца деш болча гражданашкара доахан дIадоахаш хилар оттадолда, колхозникийи, болхлойи, гIулакхерча наьхеи боахамаша декхарийла дола поставкаш дIалуча хана цар доахах тийннача 1958 шерал хьалхагIа хиннача паччахьалкхен заготовительни маьхашца царна царех мах а луш.

2. Автономни республикай Министрий Советаша, краевойн областнойн къахьегамхой депутатий Советий исполнительни комитеташа тIадарах, паччахьалкхено шуреи шурий продукташи, дулхи дулха продукташи йохкилга тоадарга хьежжа, кхыча городашкеи царна гонахьарча моттигашкеи, хIаьта иштта болхлой поселкашкеи бахача гражданаша шоай доалахьа леладеш дола доахан дIадахара хьакъехьара дешаш къестадара РСФСР Министрий Совета бокъо яла.

3. Городашкеи, царна гонахьарча моттигашкеи, болхлой поселкашкеи бахача наьха шоай доалахьара доахани Iаьсийи ца доадайтар духьа а колхозашеи совхозашеи уж хьайиделга дика вIаштIехьадаккхар духьа а хьехам беш болх белга автономни республикай Министрий Советашта а краевойн областнойн къахьегамхой депутатий Советий исполнительни комитеташта а тIадилла.

ХIанз доаханна долча закупочни маьхех ийдолда доахани Iаьсийи.

РСФСР Лакхехьарча Совета Президиума Председатела заместитель
Т. АХАЗОВ.
РСФСР Лакхехьарча Совета Президиума Секретарь
С. ОРЛОВ.
Москва, 1959 шера 12 август.

Гагановай инициатива хьаллаьцай

Укх шера беттагара - беттага мехкдаьтта даккхара йола производственни план кхоачашъяцар «Малгобекнефта» НПУ 1-ча промысла № 2 йолча бригадо.

Цудухьа дукха ха йоаццаш цу кхоачамбоацарий бахьанаш гучадоахаш шерра заседани хилар промысла партийни бюро. Цига гучадьлар бригадера мастера М. В. Дубовицкаяс бригаданна во кулгал деш а. болх ледара вIашагIбелла а хилар, бригадера производственни дисциплина во хилар.

Партийни бюрос ший решене тIа Гаганова санна тIехьайисача бригаде вала а цигара болх тоабе а, аьнна йола Томленов Валентин Константиновича инициатива хьаллаьцар.

Нов. Томленов хьалха вторични методий участке начальник хиннав. Дика говзал йолча мехкдаьтта промышленноста специалиста, цу бригаданна хьалхашка Iалаьмате хала геологически хьалаш латташехь, цхьан юккъа ший алапи эшалургдоллашехь, ший патриотически декхар лаьрхIа эггара халагIча участке хилар.

В. СМИРНОВ,
«Малгобекнефта» НПУ 1-ча промысла парторганизаце секретарь.

Дика хоам

Нохч-ГIалгIай мехка къахьегамхошта дIахезар СССР Министрий Совета Председатела Н. С. Хрущевси, США президента Д. Эйзенхауэрси вIаши визиташ ергхиларах бола хоам.

«Ингушски» совхоза 5-ча отделенера болхлой вIашагIкхийтар цу визитий хьакъехьа шоашта хетар дувца.

Берригача советски нахах тарра, тхо юртбоахама къахьегамхой,— йоах кховзткъеи итт шу даьннача Картоевс,— чIоагIа гIаддахад Советски Союзаи США-неи юкъера гIулакхаш тоадала долалуш хилар бахьан долаш.

ХIанз укх сахьате ши воI ва са Советски Эскаре гIулакх деш. Из хоам сайна хьахезача денз сатийна я са дег тIа, хIана аьлча Эскарера гIулакх даь баьлча, машаре къахьегам дIабахьа цIабоагIаргба уж.

Дег чура къамаьл дир совхоза керттерча агронома нов. Куриевс. Цо йоах: вай юрта боахама специалисташ да, вайна деза цу вIашагIкхетаро СССР-аи США-неи юкъера бувзам чIоагIлулга а, вай халкъашта юкъера гIулакхаш тоадалар а.

«Ингушски» совхоза болхлойи специалисташи тешаш ба йоккхийча паччахьалкхений — СССР-аи США-неи кертте латтараш вIашагIкхетаро дерригача дунен тIа бIаьхбенна машар оттабергхиларах.

Ц. ВИСАНГИРЕЕВ.

МагIалбика нефтяникаша рапорт лу

ЧIоагIа дог гIоздаьнна къахьегаш ба МагIалбикера нефтяникаш. Къаьнара скважинаш тохарцеи Iомаярцеи, къахьегам маххулла кIезигагIа дIа а бохийташ, мехкдаьтта дукхагIа доакхх цар. Болх беш йолча скважинашка дика къахьегаро доккхий хьокхамаш тел.

ПРОМЫСЛОВИКИЙ КОЛЛЕКТИВО РАПОРТ ЛУ: ЕРРИГАЧА «МАЛГОБЕКНЕФТА» МЕХКДАЬТТА УПРАВЛЕНЕ ГIОЛЛА КОАЧА ДОАГАМ ДАККХА БАРХI БЕТТА ЙОАГIА ПРОГРАММА ХАНАЛ ХЬАЛХА КХОАЧАШЪЯЬЙ.

Къахьегама овсарле лакхъе ворхI бетта йоагIа задани 10,7 процент дукхагIа кхоачашъяьй. Мехкдаьтта а газ а йоаккхача дIадодар кIезигдарах кхо миллион сом гаргга ахча кходаьд. 231 геолого-технически болх чакхбаккхарах шу доладелча хана денз кхы тIа а ши эзар тонн совгIа «Iаьржа дошув» даьккхад. Уж дерригаш дар бахьан долаш № 750—7 йолча скважино хадданза мехкдаьтта кIедж еттарах а дийнахь-бус доаккха мехкдаьтта соахна цу хана доаккхаш хинначул 11 процент дукхагIа доаккх.

Производства рационализаторашеи дикагIа болча болхлошеи «Iаьржа дошув» а попутни газ а дукхагIа яккха наькъаш а лех, технико-экономически хьокхамаш лакхдара торонаш гуча а йоах.

Мехкдаьтта доаккхача, орден йолча цхьоалагIча промысла болхлойи специалисташи балха хьалха латт. Ийс бетта мехкдаьтта даккха йоагIа план республике эггара хьалха кхоачаш а яьй цар, октябрь бетта даккха дезача мехкдаьттах массехк эзар тонн мехкдаьтта а даьккхад.

МагIалбикерча предприятешка шерра яржаш латт дерригача халкъа дезача денна — Сийлахь-боккхача Октябра 42 шу дизара денна къахьегама толамашца накъа баха семилетка хьалхарча шера коллективаша тIайийца декхарашка йоалаш кхоачашде аьнна шерра социалистически яхь.

Технически прогресса тIехьа чIоагIа къовсам лоаттабу Новогрозненски мехкдаьтта чакхдоаккхача завода коллективо. Цу къовсаме эггара а хьинарегIа дакъа лоац контрольно-измерительни приборий цехерча болхлоша.

Сурта тIа: прибористаш (аьттехьа) Л. Щербини (аьрдехьа) Л. Васильеви мехкдаьтта мел лакхденнад хоам беш йола, керда Электронни прибораш оттаеш боахк.

Татарова сурт.

ХАНАЛ ХЬАЛХА КХОАЧАШЪЕРГЬЯ ВАЙ СЕМИЛЕТКА!
Нохч-ГIалгIай АССР-а автотранспортни боахамий болхлой социалистически декхараш

ССКП XXI-ча исторически съездои парте Центральни Комитета июньски Пленумои вай мехка шерра коммунизм хьалъяра Iалаьмате йоккха программа оттаяьй. Нохч-ГIалгIайчен къахьегамхоша, берригача советски наха а санна, тIагIертта кхоачашду парте оттадаь декхараш.

ССКП Центральни Комитета могадаь дола Владимирски, Свердловски, Московски, Ленинградски областашкарча къахьегамхоша дIадоладаь патриотически гIулакх хьал а лаьца, республика мехкдаьтта доаккхача, мехкдаьтта чакхдоаккхача, химически, машинаш еча, ейгача, кхачан, моттигерча промышленноста, машинаькъа транспорта коллективаша соцам баьб семилетка 6 шера кхоачашъе, хIаьта цхьадолча доакъошка пхе шера а еш.

Оаха, Нохч-ГIалгIай автомобильни транспорта болхлоша кхетаду, оборудовани, инструмент, бедал, кхыйола материалаш хадданза тIакхахьарца хьалхашка оттадаь декхараш толамца кхоачашдергхилар. Массаза а автомобильнии тракторийи балха овсарле лакхъе, автотракторни паркаш дикагIа пайда эца, керда техника а мухь дIа-юха кхахьара прогрессивни формаш а шерагIа юкъейоалае, мухь тIабуллаши тIера Iобоахаши долча балхашта комплексни механизаци е еза вай.

Кагийча автобоахамех доккхий боахамаш даро торо хулийтаргья мухь кхухьаш ду балхаш вIашагIа а теха, пайдаегIа де. Цу деррилнеша а йиш хулийтаргья чурча йIаькийча торонех пайда эца болабе. къахьегама овсарле лакхъе, мухь кхухьаш дIадодар кIезигде.

Парте ЦК-а июньски Пленума Кхайкарала жоп а луш, Московски горисполкома автобоахамий дикагIа йолча коллективай хьокхам хьал а ийца, дерригача халкъа болама юкъе долх тхо, е социалистически декхараш тхоашта тIа а эц:

Совнархоза автобоахамашка гIолла
ВорхI шерарча плана тIа 1965 шу даллалца аьнна мухь кхахьа оттаяь задани 1964 шера, вешта аьлча 6 шера кхоачашъе;

шер а долда, сих а долда вIашагIкхийтта халкъа боахама мухь кхухьилга, семилетка йистейоалаш из болх бизза баь чакхбоаккхарг болаш. Цу гIулакхо дукха рузкъа кхо а дергда, лоархIам бола транспорт мукъа а йоалийтаргья;

Кирпичик кхухьа поддонаши контейнераши лелаярца, бортовойи самосвальнии прицепех а механизаце средствах а пайда эцарца автомобилаш болх ца беш латтилга 5—6 процент лоацде; гаражни гIулакх тоадеш, автомобилаш лора а еш болх байташ, ремонт ю балхаш дикагIа деш, автопаркаш дикка дукхагIа пайда эца, мухь кхухьача дIадодар 1965 шерарча планах оттадаьчул 10—12 процент лохде.

Нохч-ГIалгIай автотресте гIолла

Мухь кхухьача автомобильни парка балха овсарле лакх а еш, машинаша беча балха юкъе дикагIа йола методаш а кхухьаш, **мухь кхахьара ворхI шера оттаяь план 5, 6 шера кхрачашъе,** планах доагIачул мухь кхухьаш дIадодар 2 процент лохде. Цул совгIа из, дерriга а планах оттаяьчул кIезигагIа (200) йолча машинашца де; доагаду а хьокха а даьтта 2 процент кходе; автомашинаша бу никъ 5 процент сихбе;

ВIашагIкхийтта мухь кхухьаш бу болх сихбе, 1960 шера республикера доагам, даьтташ, рудах йоаца материалаш, кхыбола халкъа боахама мухь, дукхача цаькъе автомашинашца кхухьаргболаш.

Респотребсоюза автотранспортни конторе гIолла

Мухь тIаботташи Iобоассабеши йоаккха ха кIезигъярца, яьсса машинаш кIезигагIа лелаярца, ремонт сихъярца **семилетка чакхйоаллаш кхоачашъе аьнна оттаяь мухьаш дIа-юха увзара план 1964 шера кхоачашъелга Iалашде.**

1965 шера оттаяьча планаца нийсбича мухьаш дIа-юха увзарга дIабода мах 10 процент лохбе;

ремонт ца еш лелаш автомобилашта йоаккха ха 1959 шерца нийсйича семилетка чакхйоаллаш 50 процент йIаьхъе.

«Сельстрой» треста автотранспортни конторе гIолла
ВорхI шера йола мухьаш дIа-юха увзара план 1965 шера июль беттага кхоачашъе а кхы тIа совнагIа 200 эзар тонн гIишлой материалаш дIа-юха яхьа а;

Автомашинашка сиха болх байтарца автомобильни парка кхы тIа машинаш ца эшийта;

ремонт ца еш автомашинаша йоаккха ха йIаьхъярца хьамча чархаш, доагам, машинашта хьекха даьтта, запчасташ кхоярца, административно-боахамга дIауха ахча кIезигдарца хьадеча балхашка дIабода мах 1965 шерга кхоачаш 6 процент лохбе.

«Чечингстрой» треста автотранспортни конторе гIолла
ВорхI шера план ялх шереи ах шереи кхоачашъе;

автопаркаш пайда дукхагIа эцарца кхы автомашинаш сов ца йоахаш 7.575,5 эзар тонна километр никъ бе.

Торговлен Министерства автобазе гIолла
ВорхI шера план 6 шера кхоачашъе;

административно-управленчески аппарат кIезигъяр а материально-технически гIулакх делга тоадар а, хIаьта иштта мухьаш дIа-юха увзарга дIабода мах лохбар а транспортага мухь дукхагIа дIа-юха увзийтар а духьа торгующи организацей ерriга гаражаш вIашагIа а теха, цхьа автобаза е.

Декхараш дийца а дийца, массава раьза а волаш тIайийцад автобоахамашкарча болхлой собранешкеи профсоюзий активашкеи.

Даьхенна—дукхагIа ялат

МагIалбик. (Тха собкорр. телефонаца). Дика болх вIаштIехьабаьккха паччахьалкхенна ялат дIадала йолаелар укх шера «Кавказ» яха колхоз. Паччахьалкхенга ялат дохкара план ханал хьалха кхоачаш а яь, планал совгIа 5237 центнер ялат дехкад колхозо. Цул совгIа кхоачам болаш дIаде фу а кийчдаьд колхозо.

Укх тIеххьарча деношка шоай торонашка а хьежа кхы а 7500 центнер ялат дохка лаьрхIад колхозо паччахьалкхенга. Дийнахь а бус а ца соцаш дIаозаш латт заготзерно ялат. ТIайийцача кердача декхараша лерхIачох 6 эзар центнерал тIех ялат дIаденнад колхозо.

Къаьстта дика балхаш ду колхоза № 2 йолча нов. Савицке кулгалдеча бригадо. Укхаза планал совгIа 2800 центнер ялат дехкад паччахьалкхенга. Дика болх бу цу бригадерча болхлоша Гогина Екатеринас, Савина Матренас, Бирюкова Матренас. Бугаенко Аннас, иштта кхыбараша а. Цар хьатта балхаш деш 120—150 процент нормаш кхоачашъю.

Денна 5—7 рейс ю заготзерно ялат дIаозача шофераша Назаренко Николайс, Еремеев Яковс, Фомин Василе. Дика болх бир колхоза новкъостала баьхкача МагIалбика АТК шофераша Кушнаренко Анатоле, Боков Iийсас, иштта кхыбараша а.

Дика балхаш ду № 3, № 4 йолча бригадай къахьегамхоша а. Цар укх гаргарча деношка кхоачашде лерхI шоаш тIайийца декхараш.

Цхьабакъда, иштта лелац «Ингушски» совхозера гIулакхаш. Укхаза ялаташ во хьувкъар бахьан долаш ялат дохкара план кхоачашъе торонаш тоъац. Укх деношка 5 эзар центнер борц дIабала лерхI цар. Бакъда, борц чуэцара балхаш дика лелац укхаза. Йоккхача Ачалкхерча отделене хIанз а хьакханза 100 гектар совгIа борц ба, Советскерча (Инаркъерча) отделене 200 гектар совгIа бола борц хьекха касарах уллаш ба арда а ца оардаш.

Совхоза а района а кулгалхой декхарийла ба паччахьалкхенга ялат дохкара гIулакхацара кхоачамбоацараш дIадаха а сихагIа план кхоачашъяра эша гIулакхаш де а.

ХИМИКАША ЯЬККХА БАЛХА КОТАЛО

Грозненски химически завода коллективо совнархоза чуйоагIача мехкдаьтта чакхдоахачеи химическийи промышленноста управлене предприятешта юкъе эггара хьалхагIа ханал хьалха кхоачашйир валови продукци хьаяра йола бархI бетта программа. Из гIулакх карагIдаьннад технологи эргаяьккха тоаяр, оборудованена деш дола гIулакх тоадар, аппаратурах пайда эцар бахьан долаш. Предприяте цехашка мамогга юкъеяхухьаш латт автоматизаци.

Соахка укх ханна арахийцачунца нийсйича шозза гаргга дукхагIа арахец продукци. Планах оттаяьчул 7,9 процент лакхъяьй къахьегама овсарле ворхI бетта чухь. Продукци хьаярга дIабода мах планахчул дикка лохбаьб, аьлча а, синтетически спирт хьадарга дIабода мах 20 проценти фенол хьадарга бода мах 15 процента.

Семилетка хьалхарча шера тIайийца декхараш толаме кхоачашдар духьа къаьстта чIоагIа къахьегаш ба сентябрь бетта даккха лаьрхIа хинначох хIанзале дукха синтетически спирт даьккха № 32 йолча цехера болхлойи специалисташи.

Синтетически спирт хьадеш йолча цеха хIанз ремонт еш латт. Цу балхаца дакъа лоацаш ба гIишлош ю болхлой хинна ца Iеш, эксплуатационникаш а. Бригадашта юкъе яхь яьржай ремонт ханал хьалха а дика а яь яккхар духьа.

ХIара яхкача котамгара 90 фуъ гулде, аьнна социалистически декхар тIайийцад Урус-Мартановски районерча «Горец» яхача совхоза шоллагIча отделенерча котамаш кхоабараша. ХIанзалехьа а хIара яхкача котамгара 70-нел совгIа фуаш гулдаьд воккхача птичника Янаев Нохьас. **Сурта тIа:** Янаев Нохьеи цун воI Махьмади шоай котамашка хьожаш боахк.

Лаврова сурт.

Сийрдача кхоаненга— боккха гlа боаккхаш

Шоай экономика, культура дегlайоалаеш, халкъа вахара хьал лакхдеш Советски Союзеи кхыча социалистически мехкашкеи даьхача lалаьмате доккхийча толамаша тешал ду социалистически строй капиталистическичул толашагlа хилара. «Хlанз Европеи Азеи дерригача социалистически мехкаша опытаца дlахьекхад бокъонца йола прогресс алхха социализма новкъа мара хила йиш яц хилар», — аьннад новкъоста Н. С. Хрущевс ССКП XXI-ча съезде.

ССКП XXI-ча исторически съездо тlаийцача Советски Союза ворхl шерарча плано шин система юкъе латтача машара яхьа кердача этапа юхь дlайолаяьй. Семилетка кертера декхар — социализмо коммунизмаца лоаттаеча экономически машара яхье махулла сихагlа котъялара декхар — толамца кхоачашдеш да.

Капитализманна эггара чlоагlагlа ше дегlайоагlача хана хьахьокха ца мега производство лакхъяра хьокхамаш хьахьокх социалистически мехкий плановой боахамо. Укх тlеххьарча нхе шера социалистически мехкашка тlакхийтта промышленни продукци 11 процент хилар, дерригача капиталистически дунен тlарча промышленни производствос денача дегlал диазза дукхагlа да из.

Социалистически лагера мехкий халкъа боахам хадданза дегlабоагlа. Цунна къаьгга тешал ду боахама укх хьалхарча ах шерарча итогаша.

Ший ворхl шерара план кхоачашъеш бlубенна исторически дегlаяйолаеннай вай Даьхе. Парте XXI-ча съездо дог гlоздаьккха, вай мехка шерра коммунизм хьалъяра lалаьмате йоккха программа къахьегама хьинар тlадахийта кхоачашъеш доал советски халкъ. Ерригача промышленни производства хьакъехьа промышленни продукце керттерча тайпаех дукхагlа дараш арахецара даькъе а ах шерара план тlеххоачашъяьй. 1958 хьалхарча ах шерачул промышленни производство 12 процент лакхъеннай. Плана тlа оттадаь хинначул дукхагlа вахача дуккха эша товараши дуа хlамеи кхаьчад советски халкъага.

Вай мехка халкъа боахама дерригача доакъошка технически прогресса хьадда йола, шерра программа оттаяьча ССКП ЦК-а июньски Пленума соцамий вай экономика дегlайоагlача бола лоархlам лаьрхlа варгвоацаш боккха ба. Бух боаццаш доккха да советски наьха къахьегама денал а къахьега цун бола безам а. Берригa шоай низ тlабохийт цар коммунистически кхоане гаргаозара, шоай Даьхе кхы а иpаз долашагlеи йlаьхегlеи яра.

Вежарашха долча мехкий халкъаша сийлен коталонаш йоах социализм хьалъеча. Социализма мехкашка промышленни производство чlоагlагlа лакхъяларца белгалдаьлар дlадаха ах шу. 1961 шера кхоачашъе оттаяьча планах укх шера март бутт йистебоаллаш 87 процент кхоачашдир Китае промышленносто. Соахка цу хана хинначул укх шера яях бетта промышленни продукци лакхъеннай: Польски Халкъа Республике — 9,3, Чехословаке — 11, Германски Демократически Республике — 12,4, Албане Халкъа Республике — 26,1, Корейски Халкъа Демократически Республике — 75, Вьетнама Демократически Республике — 62,3, Венгре — 10, Монгольски Халкъа Республике — 8,3 процент. Чехка дегlаера Румыне, Болгаре промышленность.

Социалистически мехкий индустри дикка дегl дахьаш лакхъеннай, болхлойи специалистийи кадраш кердача опытаца дегlа яьхкай, лоархlам боллаш лакхъеннай къахьегама овсарле, шеръеннай продукце ассортимент.

Хьалха а санна, вежарашха долча мехкий коммунистически болхлойи партеша къаьстта теркал тlабохийт социалистически экономика лардий лард йола еза-йоккха индустри дуккха-дукхагlа дегlайоалаяра.

lалаьмате чlоагlа хьалбеш латт индустриальни гlирс Китайски халкъа Республике. Цу мехка хlара 46 сахьата болх бе йолалу керда промышленни предприяти.

Республика итлагlа дола шу социалистически гlирс хьалбеча массадолча доакъошка керда коталонаш йоахаш чакхдоаккхаш боахк халкъа Китая къахьегамхой. Китайски халкъо толамца кхоачашъю шоллагlа пятилетка заданеш, цунца цо гаргаоз дерригача дунен тlа социализм котъяккхара ха.

Шоай индустриальни низ дегlабоалабу кхыча социалистически мехкаша а.

Доккхий толамаш даьхар социализма мехкаша дlадахача ах шера юрта боахам дегlабоалабеча а. Социалистически кооперативни гlулакх котдаьннад халкъа Китае, Болгаре, Корейски Халкъа Демократически Республике, Чехословаке, демократически Вьетнаме. Чlоагlа чlоагlъеннай кооперативни строй социализма кхыча мехкашка а. Хlанз цо къаьгга дlахьокх вахара ший бола боккха низ.

Халкъа вахар хадданза тоадеш хилар — социализма закон да. Социалистически мехкий коммунистически болхлойи партеша хадданза йоакхо ю къахьегамхой вахара. Дlадахача ах шера чlоагlа дегlаенай дуккха эша предметаш а кхача а хьабу промышленность, эзараш болча къахьегамхошка дика тоаяь керда квартира кхаьчай.

Хьалхарча ах шера плана дика итоташ— социалистически мехкашкарча болхлоша, гlулакхерча наха, интеллигенце ше кхо ца еш, дог ураэтта, коммунистически болхлойи партей хьалхленца хьийгача къих хьахиннар да, из да социализма гlулакха доазув доацаш къахьегамхой мутlахьа хиларах хьахиннар.

Барт бола дезал санна цхьоагlо йолаш, шоай сийрдача кхоаненга долх социализма мехкий халкъаш. Социализма хlара мехка толамаш— ерригача социалистически лагера толамаш да. Хlара мехка социализм хьалъеча кхоачашду ший къама декхараш, цунца цхьана юкъарча гlулакхах доккха дакъа а лоац. социалистически система чlоагl а ю. Из да — пролетарски интернационализма керттерчарех цхьа гlулакх.

Шовзткъа шу гаргга хьалхагlа сийлахь-воккхача Ленина аьннад социализма система дегlаянза а юсаргьяц, ше маярра йолча цхьоагlон гlулакхаш а оттаргда царна юкъе. Ленина хьалхха а гучадаьнна из гlулакх бакъ а хинна дlаэттад дунен тlа мел бахача наха кхоалагlа дакъа нахи диъллагlа дакъа лаьттеи чудоагlаш йолча вай социалистически лагере.

Социалистически мехкашта юкъера вежарашха дола бувзамаш хадданза дегlадоагlа, тlа-тlа а дукхагlа вахара массадолча доакъошка а кхоачаш. Социализма мехкий халкъа боахама планаш цхьан бартагlа йолча порядках оттае йолаяьй. Чоагlа дегlаденад производствона специализации кооперировании елга.

Деррига дуне хьеж социалистически мехкашта карагlдувлача lалаьмате доккхийча гlулакхашка. Доттагlий гlадбуг цар, хlаьта моастагlашта къувлаш новкъа а да уж.

Социализм хьалъераш — машар бахьан эггара чlоагlагlа къовсам лоаттабу нах ба. Гой цудухьа дег чура тlадбигаб социалистически мехкашкара къахьегамхой Н. С. Хрущеви Д. Эйзенхауэри вlаши дlаюха бахаро, уж вlашагlкхетаро дунен халкъашта юкъера хьал тоадерг хиларах, дунен тlа машара гlулакх чlоагlде лоаттабеча къовсама котало яргхиларах.

Тlа-тlа а айхагlа кхотаду шоай мугlараш, низ болча социалистически дунен халкъаша шоай исторически опытах. Царна дика хов вай мехкий вежарашха бола барт чlоагlагlа мел хул, воашта дагалаттачунга — коммунизмага вай кхоачаргдолга.

(11 августа арадаьннача «Правда» тlара передовая)

„ВАЙ ДАЬХЕН МАЙРА КlАНТ"

Нурадилов Ханпашас даьча денал долча гlулакхех йола листовка

Сталинградерча вокзала майдане, дукхаза вlаштlара даьча цlеношта юкъе дагlа баьде цlе басар хьекха доаккха доаца цlа. Из — дерригача дуненна йовза Царицына - Сталинграда обороне паччахьалкха музей я.

Тlеххьара боккха тlом хиннача хана ца йохаеш тамаше йисача цу музее хlара денна экскурсантий группаш ух. Царна юкъе хул турпала городера — Сталинградера, Москвера, Новосибирскера, Мурманскера, Кубанера нах, доазол дехьарча тайп-тайпарча мехкашкара викалаш. Цу исторически музее хlара шера дукхагlа ух дунен массе милингера бола нах...

Музеерча экспонаташтеи документаштеи юкъе дукха да дог кlоаргга тохадолийташ дола хlамаш. Музее ухача наьха теркам хадданза тlаозаш да музее йоккхагlчарех йолча зале кизга кlал улла доккха доаца цхьа каьхат. Из да — Къулбехьен-Малхбузерча фронта политуправленес дицлургдоацача 1942 шера арахийца листовка — молни. Из листовка язъьй нохчий халкъа сий долча вola, пулеметчика, Советски Союза Турпала Нурадилов Ханпашас даьча денал долча гlулакхех.

Цу lалаьмате дикача документа тlа яздаьр яр да:

«Вай Даьхен майра кlант. Кавказа лергвоаца турпал, маьлха вol, лаьчай баьчча — пулеметчик комсомолец Нурадилов Ханпаша.

Тlемахо-турпал, тlемахо-лаьча, бlыхо-кlант — из я турпала -пулеметчика, гварде воккхагlа волча сержанта комсомольца Нурадилов Ханпаши бокъонца йола цlи. Майра мел барел майрагlа, денал мел дарел денал долашагl вар из. Даьхен кlанта, лоаман лаьчанна Нурадилова ший Даьхе езар, дерригача сица езар цунна из. Юха ца хьожаш, майра хьийдда моастагlчоа тlаводар из. Валаро кхеравацар из, валар цо кхерадора.

Массаза а майра волаш чанхваьлар из турпал. Нохч-Гlалгlай мехкара ше фронте воагlаш Нурадилов Ханпашас шийца дера денал долча нохчий уалкъах доахна дикагlа дола гlулакхаш — цун турпали лаьча санна кадай цун къонахчули денали, майрали, карагlдаьнна денал дола гlулакхаш лергдоацаш да. Тlом беш яьнкха турпалхочун майрал правительствос белгалъяьккхар Цlеча Байракха орден, Цlеча Седкъа орден яларца. Доккхал а деш йоахаргья Нурадилов Ханпаши цlи берригача мехко а дерригача советски халкъо а. Бlаь шерашка яхаргья цун сийле.

— Бlарахьажал хьо, бlыхо, майрача турпала, лоаман лаьчанна пулеметчика Нурадилов Ханпашийна. Кавказа турпала, нохчий халкъа вийий денал дола гlулакхаш хьонхам телаш хилда хьона а хьа новкъосташта а тlем тlа майрал йоаккхаш. Бе топ чlоагlа йоаллае, цlе тlемахо. Гвардейца — комсомольца Нурадилова санна lа а яккха ерригача фронте гlолла чанхъяргйола сийле. Хьа денал долча гlулакхех дувцараш яздергдолаш, царех иллеш доахаргдолаш тlом бе lа моастагlчунца. Даьхе хьох тешаш я, тlемахо, хьа низах, хьа деналах, хьа къонахчулах теш из. Жи, мела ма хилалахь. Лергвоаца турпал Нурадилов Ханпаша санна майра хила. Кхерам фуб ца хевш хила тlем тlа, майрра эшаде валар, нохчий халкъа майрача вolo из эшадеш хиннача тайпара...

Котало хьа бе йоалл, тlемахо. Хьожаш хилалахь, карара ма ялийталахь из...»

* * *

Хlара мугlаро, хlара дешо кlоаргга дог тохадолийташ доакхкхал дайташ йола ер листовка кепа тохаш, из ешаргьярашка а цунга ладувгlарашка а кхайк тхо, Нурадилов Ханпаша вовзаш хинначо, цунца дешаш е болх беш хинначо, цунца Даьхен тlем тlа хинначо шийна цох ховр яздар дехаш. Ханпашах аьннача хlара дешо йиш хулийтаргья цун хинна турпала сибат юхаметтаоттаде, дlаьха доацача, цхьабакъда деналах диза а ала санна доагаш а хиннача цун вахарах цхьацца йола ханаш йовзийта.

Советски Союза Турпалах Нурадилов Ханпашах шоашта дага доагlар, хlаьта иштта цунах дола документаши материалаши унх адресах йоахкийтаргья оаш:

Г. Грозный, ул. Сталина, 23, «Сердало» газета редакци.

Кавказерча ший даьша-кlанташа даьча тамашерча, денал долча гlулакхашта тlехьавахар сий дола турпал Ханпаша Нурадилов.

Берригаш а санна, мугlарех вола тlемахо вар Ханпаша. Юкъерча дегlара, доккхал ца деза, денал долча гlулакхех дувцара тlера воацаш, цхьабакъда дисциплинеи ший пулемети езаш вар из. Дукхаза духьал эттавар из моастагlчоа, лата массаза латт цул кот а воалаш.

ШИЙ ПУЛЕМЕТАЦА НУРАДИЛОВА 920 НЕМЦЕ ВИЙР, МОАСТАГlЧУН 7 ПУЛЕМЕТ ЯЬККХАЯР. 12 НЕМЦЕ ПЛЕН А ВОАЛАВИР.

Эггар тlехьа ше баьча тlем тlа Нурадилов Ханпашас ши бlаь совгlа фашист вийр. Шозза чов хиннаяр турпалхочоа. Цlийна lовдалуш, низ кхоачалуш ше воаллашехьа а тlехьашка воалаш вацар из. Ший юххера патрон кхоачаяллалца фашисташта пулемет йийттар цо.

Ший Даьхен майра кlант волаш велар турпал. Цхьабакъда цунна

Коммунисташа дег тlара къоабалду июньски Пленума соцамаш

Коммунисташа дика дакъалоацаш а пайданера къамаьлаш деш а чакхъяьлар укх шера 13-ча августа хинна Наьсарен района партактива собрани.

Коммунисташа боккхача теркамца ладийгlар ССКП райкома хьалхарча секретара **нов. Тумгаева** «ССКП ЦК июньски Пленума соцамаши районерча коммунисташта а берригача къахьегамхошта а хьалхашка латта декхараши» яхача дешах яьча докладага. Нов. Тумгаева дийцар Советски lаьдал эттача хана денз промышленностьи гlишлош хьалъелгеи вай мехка а республике а дегlадахкар, дlахо йодача хана механизации автоматизации ярца а керда оборудовани юкъе йоалаярца а промышленность дегlайоагlаргхилар, иштта цунна юрта боахам а тоалург хилар.

Докладчико белгалдаьккхар паччахьа lаьдал долча хана гlалгlачо — ахархочо дахчан нохарцен макхацеи, ший дегl вlашка кхухьаш, хала балхаш, дар а хlанз Коммунистически партеи Советски правительствоси йоакхо ярах юрта боахама гlулакхаш овлан тlара хувцаденнеи тоаденнеи хилар а, хlаьта районерча юрта боахама доалахьа дуккха итташ комбайнаш, тракторааш, кхыйола техника хилар а.

Докладчико а къамаьлаш даьраша а белгалдаьккхар паччахьалкхен шура дlаялара план районо тlеххоачашъяь хилар, хьалхле «Октябра 40 шу» яхача совхозага а йолаш, иштта дийцар цар района юрта боахамера доккхий кхоачамбоацараш: чуийца ца даьнна ялаташ, кхоачамбалла lалаш ца даь гlожа доакъар, кlезига аьха лаьтта, иштта кхыдараш.

Нов. Тумгаева дийцар районерча промышленни предприятей балхашцара доккхий кхоачамбоацараш, кирпишкаш арахецара план кхоачаш ца ю «Цlе октябрь» яха завод а Назране совнархоза стройуправлене хьалъе йолаяь электрифицированни инструментай завод а иштта кхыяраш а ювцаш.

Дlахо йодача хана района халкъа боахами культурен лакхдара махулла халача балхашта механизаци е, кадраш кийчъе, наха юкъера массовополитически болх тоабе беза аьнна чакхдаьккхар ший къамаьл нов. Тумгаева.

Доклад яьнначул тlехьагlа пренеех къамаьлаш дир собране хиннача коммунисташа.

«Назрановски» яхача совхоза директора **н. Хаутиев** дийцар совхозерча животноводаша планах лаьрхlача бесса хlара беттача lаттагара 150 килограмм шурий яьккха хилар а, хlаьта шу дузача хана из цифра 2000-нега дlакхоачаргхилар а. Юрта боахам ховш бола болхлой кхебар а баьча балхах доагlар ларттlа нахага дlакхачийтар а болх тоабара чlоагlа лоархlаме да яхаш дийцар цо.

Совнархоза стройуправлене бехках lалаьмате во лел электрифицированни инструментай завод хьалъяра балхаш яхаш дийцар завода керттерча инженера **нов. Каченова**. Эггара вlаштlехьдоацарех цаl да, йоахар цо, районе бахача гlалгlай кагийча наха гlишлонаш хьалъерий квалификаци ца lомаяр, хlана аьлча, арахьара нах тlа а кхувлаш даь даргдолаш балхаш дац укхазара дараш. Иштта белгалдаьккхар цо завод хьалъеча кхоачамбалла техника ца хилар.

Райсельхозинспекце воккхагlа волча агронома нов. Ториева белгалдаьккхар совхозерча техниках эца беззача тайпара пайда ца эцар, совхозий кулгалхоша отделенешта де деззача тайпара доал ца дар, районе болх ца беш 40 гусеничны трактор латтар. Гурахьа кlа дlаде дезача 9 эзар гектар гаргга долча лаьттах 6 бlаь совгlа мара аьхадац яхаш дувцар цо.

Отделене болхлой а трактористаш а ца тоъар бахьан долаш йоккхий новкъарлонаш хул тхона яхаш дийцар Экажкъонгий-Юртарча отделене управляюще **нов. Газдиева**.

Животноводаша хьинаре къахьегарца а дуккхача балхашта механизаци ярца а паччахьалкхенна шура дlаялара план тlеххоачашъяьй совхозо яхаш дийцар «Октябра 40 шу» яхача совхоза директора **нов. Харсиева**. Дика хьувкъаш латта хьажкlаш а кхыйола культураш а совхозо ларттlа чуэце паччахьалкхен план кхоачаш а ергья, совхоза хьал, паччахьалкхен декхар тlера а даьнна, дикка тоа а лургда яхаш къамаьл дир цо.

Районера хьайбай боахам дегlабара гlулакхаш а, паччахьалкхенна шура дlаялара гlулакха хьалха латташ «Октябра 40 шу» яха совхоза хилар а, дlахо йодача хана хьайбай боахам дегlабара наькъаш а дувцаш, къамаьл дир ССКП райкома секретара **нов. Мальсагова**.

Къаьстта белгалдаьккхар цо гурахьа чуэца езача 7300 гектар хьажкlашта цlенхаштта кийчо е езилга.

Партактива собране къамаьл дир 10 коммуниста.

ССКП ЦК июньски Пленума соцамаш къоабалдарахи районни партийни организацеи а къахьегамхошта а хьалхашка латтача декхарехи йола резолюци, цаl санна масса а раьза воалаш, тlаийцар партактива собране.

ХЬ. ГАЛАЕВ.

Торонаш цаlаш, балхаш тайп-тайпара

Юртбоахама массадолча доакъошка социалистически яхь латт «Ингушски» совхоза Соагlапчарча № 3 йолчеи Пседахерча № 4 йолчеи отделенешта юкъе. Уж шаккъа а отделени вlаши улув ядаш я, лаьтташ а цонаш а цхьан метте да, доахан а цхьатарра да, бакъда, ворхl бетта балха хьокхамаш шин отделене тайп-тайпара да. Масала, кхоалагlа отделене кийчдаьчул, шозза хинна а ца lеш, дукхагlа кийчдаьд 4-ча отделене доакъар, дукхагlа яьккхай шура а. Хlара гектара тlара даьккха ялат дlалаьрхlача 3-гlа отделени шоай лоалахоел хьалха латт.

Цхьабакъда, цу шинна а отделене планах доагlачул дуккха а кlезигагlа даьннад ялат. Лоалаха уллача Первомайски районерча Асланбек Шерипова цlерагlча колхозо хlара гектара тlара 19 центнер кlа даьккхад, хlаьта Магlалбика районерча «Кавказ» яхача колхоза кхашкара 20 центнер даьннад. Цу дерригане хьахьокх цу отделенешка а ерригача совхозага а ялаташ дикагlа хьувкъаде йоккхий торонаш йолга. Хlана я цу вlаший улув ядача колхозаштеи совхоза отделенештеи юкъе цу тайпара башхалонаш? Цу хаттара жоп дала хала дац.

Асланбек Шерипова цlерагlчеи «Кавказ» яхачеи колхоза кулгалхоша соахкке а де деза гlулакхаш дир 1959 шера ялаташ дика хьувкъийтара. Цига ялаташ дlадуврдола лаьтташ дика кийчдир, гурахьа дlадув ялаташ дикагlа йолча агротехнически ханашка дlадийра, дlадув фу цlендаь дика кийчдаьдар, хlара гектара тlа оттаяьча нормах доаттlар дlа а дийра.

Хlаьта «Ингушски» совхоза 3-чеи 4-чеи отделенешка а иштта ерригача совхозе а лаьтташ дика кийчдаьдацар, ялаташ лий ханнахьа а нормах малоаттlа а дlа а дензар, иштта кх. дl. Цудухьа совхоза кхашка дукха оасар тlадаьлар ялат нийлха а хилар, из бахьан долаш кlезига а хилар. Цул совгlа ялаташ чуэцача хана совхоза отделенешка комбайнаш а жаткаш а еха латташ моттигаш а хулар. Из а lаьткъар совхоза кхашкара ялат даккхара. Совхоза цхьаболча болхлоша йоахар ялат кlезига далар кхашка дехкий латар бахьан долаш хиннад. Из бакъдац. Нагахьа санна «Ингушски» совхоза кхашка летадаларе лоалахой — колхозий кхашка а латаргдар уж. Укхаза дехкий бехке дац, бехке тхо да. Оаха во болх бар бахьан долаш, дlадийнача ялаташта ларттlа гlулакх ца дар бахьан долаш хиннад из.

Хlанз хьожаргда вай доахангара яьккхача шурийга. № 4 йолча отделене МТФ (заведующий Б. Коттоев) укх шера ворхl бетта хlара lаттагара 172 килограмм дукхагlа шура яьккхай № 3 йолча отделене МТФ (заведующий Б. Акмурзиев) яьккхачул. Из бахьан долаш 3-ча отделене паччахьалкхенна яла йоагlачул 400 центнер кlезигагlа шурий еннай. Из хlанад? 4-ча отделенерчул дикагlа беце вогlа боацаш доаркаш ба 3-ча отделене. Укхаза республике цlи хеза доаркаш Галаева Зина, Муталиева Лиза, иштта кхыбараш а ма бий. Цун бахьан 3-ча отделенен доахан кхабар а царна lунал дар а 4-ча отделенерчул вотlа хилар да. Цхьаннена а къайле яц 3-ча отделене доаханна хий ца моладеш кастгаста моттигаш нийслуш хилар. Отделене управляющий Б. Коригови, МТФ заведующий Б. Акмурзиеви цlенхаштта тlабийрза хиннабац отделене тlаийца декхараш кхоачашдара, доаркаштеи хьайбаш леладераштеи юкъе ший ларттlа социалистически яхь вlашагlъеллаяц. Царна массаза а ха деза тlаийца декхараш кхоачашдара мел эша гlулакхаш де дезилга, уж кхоачаш а тlеххоачаш а дергдолча тайпара социалистически яхь йоаржае езилга.

Совхоза берригача болхлой декхар да социалистически декхараш кхоачашдар, балхацара кхоачамбоацараш дlадахар, дикагlа болча болхлой опыт массанега дlакхачийтар. Хlанзе а мел эша тlулакхаш де деза тlадоагlача шера ялаташ дика хьувкъийтара. Уж торонаш совхозага йолаш я.

В. ЦИЦКИЕВ,
«Ингушски» совхоза парторганизаце секретарь.

Дына гlулакхашта духьал къовсам лоаттабе декхарийла ва хlара саг

Доккхий хувцамаш хиннад вай мехка вахаре дlадахача шовзткъа шера. Чlоагlа дегlабенаб вай мохк цу хана, дегlаенай вай промышленность, вай юрта боахам, лакхбеннаб Советски сага кхетам а. Хlанз вай халкъа боахаме болх беш бола нах дийша а, хьалха латта техникеи, технологии, lилмеи дика довзаш а бола нах ба.

Цудухьа хеталу. иштта дегlабеначa советски мехка дуккхаза а дына нах харцахьа кхетабеш, тувлабеш дувцар харц даьча мехка (эггара хьалха цунна тешал ду лаьттана гонахьа лелача искуственни спутникаша, дунен тlа хьалхара советски lилмахоша урагlа яхийтача, планеташта юкъе лелача ракето иштта кхы дукхача гlулакхаша) мишта хила тарлургба религиозни гlулакхаш доахкаш бола нах, аьнна. Из иштта дале а цу тайпара нах болаш ба, болаш ба уж Первомайски районе а. Районера цхьабола нах, царца цхьабола кагирхой а болаш религиозни гlулакхаш леладеча наьха оагlув хьалдоацаш а, хlаьта шоаш уж гlулакхаш леладеш а ба. Цу тайпарча гlулакхо йоккха новкъарло ю района боахама белха.

Цудухьа районера дукхагlа бола кхалнах клубашка, кино ахац, хlаьта йиlигаш лакхерча классашка дешаш яц. Дукха исти кхувлийта а районе долаш да, хlаьта саг йоалаяр советски законо яххача тайпара дlаяздац. Первомайскерча Гайтукиев Султана 25 шу мара даьннадац. Ши сесаг йоалаяьй цо, хlанз царца вахаш а ва из. Ши сесаг йоалаяьй Гайтукиев Бекьхана, иштта кхы барааша.

Дийнлуш латт районе сектанства болх а.

Цу тайпара дlаяхача замах-юхедисаьча зенерча гlулакхаша йоккха духьале ю района культурни вахар дегlадоаладара. Цу зенерча гlулакхех лаьца дийцар дукха ха йоаццаш районни библиотеко (зав. нов. Быстрова) яьча книжкаш дешархой конференце хиннараша. Конференце ювца оттаяьча Т. Тендряковс язъяьча «Чудотворная» яхача повеста йизза анализ ярал совгlа, районе дын гlулакхаш леладеш болча нахагара дувлача зуламехи, зенехи а дийцар, къамаьл даьча М. Быстровас, О. Мякиевс, А. Тутаевс иштта кхыбараша. Къаьста белгалдир цар вай хьалкхувш боагlача кагийча наха боагlача тайпара кхетам балара, вахара нийсача новкъа уж дlахьожабара, школеи коллективи боккха низ болаш хилар.

Дlаяхача замах юхедиса зене гlулакхаш доахкача наха къаьстта йоккха новкъарло ю хlанз, советски халкъ шерра коммунистически общество хьалъеш доаллача хана. Цудухьа хlара советски саг, декхарийла ва уж зене гlулакхаш доахкача наха духьал хадданза къовсам лоаттабе.

В. СТЕПНОВ,
ССКП Первомайски райкома пропагандаи агитацеи отдела заведующи.

Промышленноста—дукхагlа металлолом

Вай мехка лоаладеш долча болатах нийсса ах металлоломах лоаладу. Из бахьан долаш дуккха а дарегlа да из.

ССКП ЦК декабрьски Пленуме ше къамаьл деш Н. С. Хрущевс боаккха лоархlам бир металлически лом гулдара. Цо аьлар «Цу лоархlамерча паччахьалкхен гlулакха катирхой оарцагlа баха беза».

Шератара-шерага дукхагlа металлолом лоаттаду вай республика заводашта. Из гулдара а заводашка дlадахьийтара а ворхl бетта йола план 101,1 процент кхоачашъяьй вай республике. Къаьстта дукхагlа гулдир металлолом укх шера 2-ча квартале комсомольцаши, кагирхойи, дешархойи, шоай низ ца кхобеш цу сий долча гlулакха оарцагlа балар бахьан долаш. Цар кулгашца хьагулдаьд 2338 тонн металлолом, хlаьта 1959 шера ворхl бетта деррига цар хьагулдаьр а заводашка дlадахьийтар а 3564 тонн да. Цу боккхача лоархlамерча гlулакхе дакъа лаьцар 54800 къонача патриота. ВЛКСМ ЦК-а республика комсомольски организацена 1959 шера 3000 тонн металлолом гулде, аьнна оттаяь контрольни задани 7 бетта 118 процент кхоачашъяьй. Духхьал школешкарча дешархоша 1322 тонн металлолом гулдаьд. 7 бетта вай республике гулдаьча металлоломах «ДТ-54» яха 891 трактор е «ЗИЛ-150» яха 1000 автомашин хьае йиш я.

Доккха дакъа лаьцар цу балха Шелковской района комсомольски организаце. Духхьала цхьан февраль бетта Шелковской районерча комсомольцашеи, кагирхошеи, дешархошеи 375 тонн металлолом гулдаьд. Цар болам хьаллаьцар дукхагlа йолча районни комсомольски организацеша. Дуккхача комсомольски организацеша контрольни заданеш дуккха а тlеххоачашъяьй. Масала, Сталински района комсомольски организаце 259 процент, Ленински — 217 процент, Старопромысловски — 170 процент, Октябрьски — 161 процент кхоачашъяьй шоай заданеш.

Дика гlулакх да Ленински района № 2 йолча школа-интерната дешархошта карагlдаьннар. Цар дош деннадар ахкан каникулаш хьатlа кхачалехьа маневрови тепловоз хьабе 50 тонн металлолом гулде (тепловоза дозал 48 тонн да). Из декхар цар тlеххоачашдаьд.

Бакъда, еррига комсомольски организацеш цlенхаштта тlайийрзаяц цу лоархlамерча гlулакха. Контрольни заданеш кхоачашъяьяц Наьсарени, Советскии, Саясановскии, Ножай-Юртовскии, Сунженскии, Урус-Мартановскии, Ачхой-Мартановскии, Магlалбикеи районаша. Хlаьта цхьайолча районашка гучадаьннад цхьаболча кулгалхоша комсомольцашка шоай боахаме порядок оттае гlийрта хилар. Из хиннад Старопромысловскии, Сталинскии районашка. Комсомольцашка из гlулакх дикагlа дайтар духьа цар чота тlа дlаяздеш хиннад деррига хьагулдаь металлолом. Цу гlулакхо кулгалхочоа цхьаккха декхар тlадиллац, хlана аьлча из вац металлоломах ахча дала дезар. Цхьабола комсомольций хьалхле лелаераш цифрашта тlехьа а баьнна цу тайпара болх бе раьза хинна моттигаш а хиннай. Первични комсомольски организацеш ховш хила еза цу балха кийчо е, месячника лом предприяте планаца дlалархlа йиш йоацилга а цох луш бола мах комсомольски организаце текущи счета тlа ахча дlатlаяздарца луш хилар а.

Укх шера сентябреи октябреи бетташка lаьржа а бос бола а металлолом гулдара месячник хургья. Хlара комсомолец, пионер декхарийла ва халкъа боахама боккхача лоархlаме долча цу гlулакхе дика дакъа лаца. Из месячник дика чакхъяккхара ВЛКСМ райкомаш хlанззе а йолаяла еза юцу балха кийчо е, месячника хьалхарча деношке а массанахьа а металлолом гулде доладергдолаш.

И. ДОНЕЦ,
«Росглаввтормета» Нохч-Гlалгlай управлене инженер.

Завода дикагlа йола цехаш

Дукха ха йоаццаш Грознерча химически завода заводской комитето социалистически яхь кхоачашъяра дош дийцар.

Технологически цехашта юкъе доккхий балха толамаш даьхад № 1-12 йолча цехо. Цо план 110,9 процент кхоачашъяй. Цудухьа совгlата 1500 сом деннад цеха.

Шоллагlа йола моттиг яьккхай № 17-18 йолча, план 104,6 процент кхоачашъяьча цехо.

Иштта дика болх беш я совгlата 1500 эзар денна ремонтно-механически цех а.

Дикагlа йола смена я аьнна цlи яьккхай н. Большаковс доал деча сменах а № 8-31 йолча цеха сменах а.

Г. ЗАСОРИН.

ДУКХАГIА ХЬАЙБАЙ ПРОДУКТАШ ЛУРГЬЯ ВАЙ ВОАЙ ДАЬХЕННА

Из чIоагIа лоархIам болаш да

Бизза пайда эца лоаман дальгIенашкарча доакъарех

Нохч-ГIалгIай мехка лоаманцарча даькъа тIа доакъарийна мегаргйолаш Iалальмате дукха баьцаш я эрий тIаьнна. Алхха шин района — Советски Первомайски — лаьтташка Iалальмате дукха цонаши доахан дажа 120 эзар гектар даьгIенаши я. Лоаман даьгIенашкара буц хьайбашта чIоагIа пайданна а я.

ТIеххьарча шин-кхаь шера Сунженски, Урус-Мартановски, Ачхой-Мартановски, республика- кхычеи районашкарча колхозийи совхозийи йоккха опыт я лоаман даьгIенашка доахан доажадараи хьалкхедараи. Соахка цига дажаш дар 10 эзар совгIа бежан, говрийи жаи Iулаш.

20 мая денз 20 сентября кхаччалца дикача даьгIенашка доахан доажадарах 100 тоннага кхоачаш дулх тIакхийттад. Лоам дажа даха доахан доадича къаьстта дерстагIа хиннад. ХIаьта дулх шозза дукхагIа тIакхийттад лоам даьжача доаханна, шаьрача ядача даьгIенашка даьжачарначул. Лоаман даьгIенашка дажача кагийча доаханна деннеи бийсаннеи 700 граммагара 1.100 граммага кхаччалца дулх тIакхет, шаьрача ядача даьгIенашка даьжача 300-500 граммал дукхагIа ца кхетача.

Лоаман дулх даккхарга дIабода мах планахчул дукха а лохагIа ба. 1958 шера лоам дажа 2.338 кагий бежан дахийтар Красноармейски совхозо. 22 мая денз 20 сентябрга кхаччалца (120 дийнахьа) цу доаханна тIакхийтар 207 тонн дулх, хIаьта хIара бежанна деннеи бийсаннеи 722 грамм дозал тIакхеташ хиннад: цхьа центнер дозал тIакхетарга дIабаха мах 95 сомал дукхагIа бац.

Кхы а чIоагIагIа тоаденнад совхоза дикагIа йолча бригадаша Iунал даь доахан. Масала, воккхагIча жаIуна Х. Муртазалиева бригадерча 315 еIача сыргIашта планахчул 12,8 тонн дукхагIа дозал тIакхийттад, хIаьта деннеи бийсаннеи цхьан бежана 870 грамм дозал тIакхеташ хиннад, планах лаьрхIар 550 грамм мара ца хиннача. Старши гуртоправ волча Д. Алдамова Iаьсий Iула боконца тIакхийтта дозал 30,4 тонн я, планах 14,5 тонн мара йоацача. Деннеи бийсаннеи хIара бежана тIакхийтта дозал 1.040 грамм я. Алдамова бригаде цхьа килограмм дулх тIакхетарга дIабода мах цхьан сомал лакхагIа ба.

ХIанз лоаман даьгIенашка дажаш да 15 эзар совгIа бежани 10 эзар жаи. Соахка хинначарел цаIаши ахаши дукхагIа да уж.

Лоаман фо геттара унахцIена да аьхки цу даьгIенашка. Инфекционни лазараш нагахьа хилац цига. Нагахьа санна шаьрача ядача цхьайолча районашка доаханна гемоспоридиозаш яха лазараш хуле а, лоамашка уж тайпа лазараш вIалла хулаш дац. Цу дерригача хIамаша торо хулийт лоаман даьгIенашка доахан дика доажаде а шортта дарегIа дулх даккха а.

Республика цхьайолча районашка укх шера во латт доахан доакъарца Iалашдара гIулакх. ЦудухьадукхагIа дола доахан Iа даккха лоам дита дезаргда.

Цу гIулакха кIезиг-дукха опыт йолаш я. Старо-Юртовски совхозо соахка Iа даккха Советски районерча Чеберлоевски даьгIенашка дитадар кагийча доахах 163 бежани 40 совгIа говри. Цу хьайбашта кийчдаь доакъар а цхьа бахьан кхийш а дар. Чухьа кхоабача хана хайра бежан къастанзар доахах. Юкъерча боарамах дерста а долаш Iангара дальар кагий доахан.

Старо-Юртовски совхозерча бежа Iуша йоах, нагахьа санна укх шера доакъараш кийчдеча хана йол а баьцаш а машинашца хьокхе, Iа даккха лоам дита мегаргда 500-600 бежан.

Укх шера лоаман массайолча моттигашка дика тIаяьннай буц. Тайптайпарча баьций цаI-ах — шиъ-ах тонн йол яккха йиш я цхьан гектара тIара. ХIанз лоаман цонаш хьокха ха хьатIакхоачаш латт. Iалальмате дукха дика йол кичъе а цигарча хьунахи, кхерехи, кхыча гIишлой материалехи доаханна мегаргдола кхийшн наха чуIе цIеноши де а йиш я. Лоамашцарча эрий тIадаьннача доакъарех пайда дукхагIа эцара наькъаш дахканза а йол машинашца хьакханза а яргьяц.

Духхьал даьгIенашка доакъараш а гIишлой материалаш а тIакхухьаргйола, хIаьта нагахьа санна эшаргхуле гоннахьара мухь тIаувзаргбола кагий тракторащ лоам яхийта еза ха хьатIакхьачай.

МалагIа хьайбаш лоам ахийтача бакъахьа да дIахо къоастаданза а доахан хьали Iои лехкаш дола гIулакх дита а дита, даим цига культурни гIулакх а деш, кхоабилга вIаштIехьдаккханза а даргдац. Бакъахьа хургдар, нагахьа санна сихха лоаманца мелла даьгIенаш я а хьежа, лоаман цонаши даьгIенаш укх 5—6 шера караерзаергйола гIулакх доре.

Ховш да, республикански организацешкара новкъостал доацаш, лоамашка тоабенна хьайбай боахам биллара шортта долаш долча доакъарех бизза пайда эца колхозашкеи совхозашкеи йиш ца хилар. Чеберлоевски, Шатоевски, Итумкалински, Галанчожски, Галашкински лоамашкарча керттерча даьгIенаштеи цонаштен тIадолхаш дола наькъаш дахкара чIоаггIа новкъостал эш.

Лоам доахан Iалаш деш бола животноводаш цхьаккха а бувзам болаш бац. 4—5 бутт боакх Iуша мехкарча политически культурнии вахарах хьада. Радио чу гIолла а бувзам бац цар юрташца.

Лоамашкара эрий тIадаьннача доакъарий даьгIенаш караерзаяра эшаш дола ахча хьожаде деза Госплано, юрта боахама министерствос, культура министерствос, унахцIено лораяра министерствос, автомобильни транспортеи шоссейни наькъийн управлене халкъа боахама планаш шоаш оттаеча хана.

Ф. МЕЛЬГУНОВ.

Хьайбашта—йизза кийчо

«Назрановски» совхозера хьайбаш леладераш чуийнна хьайбашта Iана кийчо еш боахк. Планах 8103 тонн гIожа доакъар кийчде дезаш ба уж, царех йол — 4574 тонни, ча — 3744 тонни. Цох аханел тIех доакъар кийчдаьд совхозо. Доахан Iангара доахаргдолча фермашка 500 тоннал совгIа йол дIа а эзай.

Планал тIех 3768 тонн йоли, 6200 тонн чаи кийчде лаьрхIад совхозо. Дерригa гIожа доакъар 13768 тоннага дIакхоачаргда. Сихбенна доакъар кийчдеш а чуозаш а боахк совхоза болхлой, доакъар хьатIаозача болх беш 13 автомашини 32 фургони я.

Доакъар кийчдеш а хьатIаозаш а къаьстта белгалъяьнний нов. М. Мартазанов управляющи вола Аьлте-Юртара отделени. Цига аханел дуккха а совгIа гIожа доакъар а кийчдаьд, сихъяь силос дIайоллаш а латт. Силос йолла йолаеннай Яндаререн, Экажкъонгий-Юртареи, Аьлте-Юртареи, СурхотIареи, Пхьилекъонгий-Юртареи отделенеш.

22 эзар тоннал кIезигагIа йоацаш доакъарийна силос йолла йиш йолаш я Назрановски совхоз, из декхар кхоачашдара 1422 гектар хьажкIий кхаш да цун.

10 сентябрь хьатIакхачалехьа доакъарийна силос йоллара йола план кхоачашъяь баргба уж хьажкIаш мошa юаргхиларга хьежжа, хIара фуражни Iатта 20 тоннал кIезигагIа йоацаш силос а кийчъергья.

Доаханна тоъала помещенеш йолаш я отделенеш, царна ремонт массанахьа а еш латт. Из болх 1 сентябрь хьатIакхачалехьа йистебаккха лаьрхIад.

Iалальмате во латт желаш хьалъяра болх. Пхьилекъонгий-Юртареи Буро-КIалхареи отделенеш хIанз а дIайолаеннаяц желаш хьалъе.

Доаханна Iана йизза кийчо ярца ССКП ЦК ноябреи декабреи хургйолча Пленума накъа баха лаьрхIад Назрановски совхоза къахьегамхоша.

Ю. АЗИЕВ,
Назрановски совхоза керттера зоотехник.

Силос кийчъю

Ермоловски птицесовхоза кхашка силоса хьажкIаш хьокхаш латт. Шоайла яхь лаьца болх беш я комбайний ши агрегат. Цу яхье хьалха латт Джантаев Ади. ХIара денна 120—130 процент норма кхоачашъю цо, 100—112 тонн хьажкIаш а хьокхаш. Аде дика лелаю комбайн, машин телха хургйоацаш даиман цунга хьожаш ва из.

ТIагIертта дика къахьегаш ва тракторист Автурханов Имран а. Джантаевс ше яхье хьехар тIанйцар цо. ХIанз механизатораша шоайла яхь лаьца болх бу.

— ССКП ЦК-а хургйолча Пленума совгIат кийчдеш доахк тхо, — йоах цар. — Семилетка хьалхарча шера чIоагIа дог гIоздаьнна болх бу оаха.

Механизатораша доладаь гIулакх чIоаггIа хьаллаьцар силоса хьекха хьажкIаш тIакхухьача совхоза шофераша.

Къаьстта дика къахьег Вазаров Iаддарахьмана. Цо хIара денна 20 тонн совгIа силос йоллаш дола доакъар тIаоз.

Совхоза шоллагIча отделене шурий-товарни фермана гаьна йоацщаш йол силос. ХIанззехьа а кIаоргача кхаь сангар чу силос елла яннай цига. Лаьттан тIа а силос йолла йолаьй. ШоллагIа шу да цар иштта силос йолла йолаяь.

Силос тоIаеча белгалваьнна дика болх беш ва тракторист Шевель Владимир.

Барт тайна а дика вIаштIехьа даьккха а да совхоза шоллагIча отделене силос йоллилга. Шоай беррига низ тIабохийт хьайбай боахама болхлоша шортта доакъар хургдолаш Iан тIехь хьайбаш Iалашдара.

С. КОСТИН.

Ханнахьа кийчъе школаш занятешка

Вай парте а правительствос а масса хана йоакхо ю бераш дегIадоаладара а царна кхетам балара а.

Ер дешара шу, дIадаха дешара шераш мо доацаш ший тайпара хургда, вай мехка школаш эргаяхар бахьан долаш. Ший тайпара дешара шу долалу тха района хьехархой а царгара чIоаггIа болх дIабехаргба кердача системо.

1959—1960 дешара шерашка Наьсарен районе болх беш хургья 14 школа, царна юкъе 7 юкъереи, 2 бархI шерареи, 2 ворхI шерареи, 4 юххьереи а йолаш. Школаш эргаяхар бахьан долаш Наьсарен-Вокзалерча юкъерча школах цхьайтта шерара школа ергья, Буро-КIалхарчеи Iаьли-Юртарчеи ворхI шерарча школаех бархI шерара школаш ергья.

Укх кердача дешара шера 6 эзар бер хургда районе дешаш, дIадахача шерашкарчул дуккха а дукхагIа хургда уж.

Керда дешара шу дика дIадоладе а дIадахьа а дика кийчъяь хила еза школаш. РайОНО кулгалхошеи школай директорашеи дешара шу дика дIадахьара дукха гIулакхаш кхоачашдаьд: ё еззача тайпара школашта ремонт яь яьккхай, ший ханнахьа йоаго хIама Iалашъяьй школашта а хьехархошта а.

Цу морча школашта юкъе йоагIа ТIой-Юртареи, Пхьилекъонгий-Юртареи, Наьсарен-Вокзалереи юкъера школаш, Iаьли-Юртара бархI шерара школа, кхы дуккха яраш а.

Цхьайолча школай кулгалхоша цIенхаштта терко тIаяхийтаяц помещенешта ремонт яра а йоаго хIама Iалашъяра а.

ХIанз укх сахьате ремонт яь йисте ца йоалаш а цхьацца йолча моттигашка во яь а, йоаго хIама тоъала кийч ца еш а я нов. Озиев директор вола Наьсар-Кертера юкъера школеи, нов. Сакалов директор вола СурхотIара юкъера школеи.

Цу школай кулгалхошта декхар тIалатт дешара шу дIадоладала юхедисача деношка дерригa кхоачамбоацараш цIендаь дIадаха а, керда шу дика дIадоладе а.

Н. ПАШЕННЫХ,
ССКП Наьсарен РК пропагандаи агитацеи отдела заведующе заместитель.

ДИКАГIБАРИЙ ТОЛАМАШ

1959 шера 1 августа кхаччалца хIара Iаттагара 1800 килограммал дукхагIа шура яьккха Нохч-ГIалгIай АССР колхозий дояркаш

- Е. Авилова — Шелковской района Сталина цIерагIа колхоз 2917
- Л. Колесникова — Сунженски района «Путь к коммунизму» яха колхоз 2834
- А. Амриева — Сунженски района «Путь к коммунизму» яха колхоз 2725
- Е. Амриева—Сунженски района «Путь к коммунизму» яха колхоз 2687
- В. Кузнецова — Шелковской района Сталина цIерагIа колхоз 2579
- Е. Степанова — Сунженски района «Путь к коммунизму» яха колхоз 2464
- Ф. Яценко — Сунженски района XX партсъезда цIерагIа колхоз 2453
- У. Плысычева — Сунженски района Кирова цIерагIа колхоз 2441
- Е. Сдобникова — Сунженски района Кирова цIерагIа колхоз 2438
- А. Магазейщикова — Шелковской района Сталина цIерагIа колхоз 2426
- П. Комаренко — Сунженски района Кирова цIерагIа колхоз 2367
- М. Ланговая — Грозненски района «Аргун» яха колхоз 2352
- Раиса Амриева—Сунженски района «Путь к коммунизму» яха колхоз 2339
- Н. Кедина — Грозненски района 1 Мая цIерагIа колхоз 2334
- В. Балакшина — Грозненски района 1 Мая цIерагIа колхоз 2276
- Т. Мартемьянова — Наурски района «Октября 40 шу» яха колхоз 2262
- Д. Вербицкая — Сунженски района ЦIе Эскара цIерагIа колхоз 2246
- Роза Амриева — Сунженски района «Путь к коммунизму» яха колхоз 2237
- Н. Тройакало — Сунженски района «Путь к коммунизму» яха колхоз 2218
- В. Скорняков—Сунженски района XIX партсъезда цIерагIа колхоз 2217
- М. Зотова — Сунженски района XIX партсъезда цIерагIа колхоз 2214
- А. Луценко — Сунженски района XIX партсъезда цIерагIа колхоз 2192
- А. Бычкова — Наурски района «Октября 40 шу» яха колхоз 2192
- А. Зверева — Грозненски района 1 Мая цIерагIа колхоз 2179
- Р. Романова — Грозненски района «Аргун» яха колхоз 2166
- М. Черненко — Сунженски района XX партсъезда цIерагIа колхоз 2153
- М. Старосельцева—Сунженски района XX партсъезда цIерагIа колхоз 2152
- Е. Безреброва — Сунженски района «Путь к коммунизму» яха колхоз 2150
- А. Бабоян — Сунженски района «Путь к коммунизму» яха колхоз 2130
- Н. Хрыкина — Наурски района «Октября 40 шу» яха колхоз 2127
- Р. Глобенко — Грозненски района «Аргун» яха колхоз 2122
- М. Соврикова — Сунженски района «Путь к коммунизму» яха колхоз 2112
- А. Юдина — Сунженски района «Путь к коммунизму» яха колхоз 2111
- Т. Кугаевских — Сунженски района «Путь к коммунизму» яха колхоз 2107
- М. Белогурова — Сунженски района XX партсъезда цIерагIа колхоз 2104
- О. Куценко — Наурски района «Октября 40 шу» яха колхоз 2104
- А. Ефремова — Шелковской района Сталина цIерагIа колхоз 2102
- Л. Золатарева — Сунженски района «Путь к коммунизму» яха колхоз 2094
- Т. Гриднева — Шелковской района Сталина цIерагIа колхоз 2089
- Р. Сорокина — Наурски района «Октября 40 шу» яха колхоз 2089
- Н. Сигарева — Сунженски района XIX партсъезда цIерагIа колхоз 2086
- А. Гак — Сунженски района XX партсъезда цIерагIа колхоз 2078
- А. Кудрявцева — Наурски района Ленина цIерагIа колхоз 2072
- О. Неткачева—Наурски района Ленина цIерагIа колхоз 2072
- Е. Яковлева—Сунженски района Кирова цIерагIа колхоз 2071
- Г. Каглик — Сунженски района «Путь к коммунизму» яха колхоз 2070
- Г. Гребенченко — Сунженски района «Победа» яха колхоз 2068
- Г. Соломатина — Шелковской района Сталина цIерагIа колхоз 2061
- Е. Балакирева — Сунженски района XIX партсъезда цIерагIа колхоз 2048
- А. Белан — Грозненски района 1 Мая цIерагIа колхоз 2045
- Е. Целигородцева — Грозненски района «Аргун» яха колхоз 2045
- М. Понайтиди — Сунженски района Кирова цIерагIа колхоз 2037
- А. Тимкарева — Сунженски района XX партсъезда цIерагIа колхоз 2035
- Н. Соломатина — Шелковской района Сталина цIерагIа колхоз 2014
- В. Косикова — Шелковской района Сталина цIерагIа колхоз 2014
- Л. Черкашина — Наурски района «Россия» яха колхоз 2002
- Р. Сахатская — Сунженски района «Путь к коммунизму» яха колхоз 2000
- З. Недосекова — Сунженски района XIX партсъезда цIерагIа колхоз 1995
- М. Чабанова — Наурски района «Октября 40 шу» яха колхоз 1992
- Н. Мальцева — Сунженски района Кирова цIерагIа колхоз 1989
- К. Пецнева—Сунженски района XIX партсъезда цIерагIа колхоз 1988
- П. Калатаева — Сунженски района «Путь к коммунизму» яха колхоз 1983
- А. Атаян — Сунженски района «Путь к коммунизму» яха колхоз 1982
- Л. Никандрова — Сунженски района XIX партсъезда цIерагIа колхоз 1975
- Г. Володина — Сунженски района Кирова цIерагIа колхоз 1969
- Н. Миладзе—Сунженски района XIX партсъезда цIерагIа колхоз 1964
- В. Колина—Шелковской района Сталина цIерагIа колхоз 1962
- Н. Алехнина—Сунженски района XIX партсъезда цIерагIа колхоз 1961
- Н. Наберикутья — Каргалински района «ЦIе ахархо» яха колхоз 1961
- Н. Гербей — Сунженски района XIX партсъезда цIерагIа колхоз 1960
- Н. Компанейцева — МагIалбика района «Кавказ» яха колхоз 1959
- М. Ковалева — Сунженски района Кирова цIерагIа колхоз 1957
- В. Мещерякова — Сунженски района Кирова цIерагIа колхоз 1954
- А. Кухтина — Сунженски района Кирова цIерагIа колхоз 1951
- Е. Белозерцева — Наурски района «Октября 40 шу» яха колхоз 1945
- М. Бородина — Наурски района «Октября 40 шу» яха колхоз 1938
- М. Токарева — Сунженски района «Путь к коммунизму» яха колхоз 1933
- Б. Маглицкая — Шелковской района Сталина цIерагIа колхоз 1929
- П. Тельпук—Грозненски района «Аргун» яха колхоз 1928
- В. Реутова — Сунженски района XX партсъезда цIерагIа колхоз 1928
- Т. Дохненко — Грозненски района 1 Мая цIерагIа колхоз 1927
- О. Исаева—Шелковской района Сталина цIерагIа колхоз 1922
- А. Арабачьян — Сунженски района «Путь к коммунизму» яха колхоз 1919
- З. Баранова—Сунженски района XIX партсъезда цIерагIа колхоз 1919
- В. Хаженова — Наурски района Ленина цIерагIа колхоз 1917
- Н. Доргань—Сунженски района XX партсъезда цIерагIа колхоз 1910
- М. Титоренко — Грозненски района 1 Мая цIерагIа колхоз 1909
- Е. Шаумян—Сунженски района «Путь к коммунизму» яха колхоз 1904
- Н. Гейманова — Сунженски района Кирова цIерагIа колхоз 1901
- А. Понамарева — Грозненски района 1 Мая цIерагIа колхоз 1900
- Т. Курышева — Шелковской района Сталина цIерагIа колхоз 1899
- Ф. Посадская — Наурски района «Октября 40 шу» яха колхоз 1890
- Т. Федяева — Сунженски района XIX партсъезда цIерагIа колхоз 1889
- А. Самарцева — Сунженски района XIX партсъезда цIерагIа колхоз 1888
- М. Семенова — Сунженски района XIX партсъезда цIерагIа колхоз 1886
- В. Фоменко—Грозненски района 1 Мая цIерагIа колхоз 1885
- А. Андрюнькина — Шелковской района Сталина цIерагIа колхоз 1883
- В. Шкубелева — Сунженски района Кирова цIерагIа колхоз 1881
- Н. Гурина — Сунженски района Кирова цIерагIа колхоз 1880
- О. Пешева — Сунженски района XIX партсъезда цIерагIа колхоз 1879
- Р. Болотова — Сунженски района «Путь к коммунизму» яха колхоз 1877
- А. Скрынникова—Сунженски района XIX партсъезда цIерагIа колхоз 1877
- А. Кобозева — Наурски района «Россия» яха колхоз 1876
- Е. Голохина — Сунженски района Кирова цIерагIа колхоз 1874
- Н. Баскакова — Сунженски района Кирова цIерагIа колхоз 1870
- М. Курышева — Шелковской района Сталина цIерагIа колхоз 1870
- М. Мерчанская — Сунженски района «Путь к коммунизму» яха колхоз 1868
- З. Жерютина — МагIалбика района «Кавказ» яха колхоз 1868
- В. Деревянко — Сунженски района XX партсъезда цIерагIа колхоз 1863
- Н. Пчелкина — Сунженски района XIX партсъезда цIерагIа колхоз 1859
- Р. Аксентьева — Шелковской района Сталина цIерагIа колхоз 1856
- Н. Давыдкина — Сунженски района «Победа» яха колхоз 1854
- Т. Тепикина — Грозненски района «Аргун» яха колхоз 1854
- З. Щербакова — Сунженски района Кирова цIерагIа колхоз 1852
- Ф. Кулакова — МагIалбика района «Кавказ» яха колхоз 1851
- М. Рвач — Сунженски района XX партсъезда цIерагIа колхоз 1851
- Т. Свиткина — Грозненски района 1 Мая цIерагIа колхоз 1846
- Н. Компанейцева — МагIалбика района «Кавказ» яха колхоз 1843
- А. Шатурина — Сунженски района ЦIе Эскара цIерагIа колхоз 1842
- Ю. Игнатенко — Грозненски района 1 Мая цIерагIа колхоз 1840
- Е. Мозярко—Сунженски района XIX партсъезда цIерагIа колхоз 1840
- В. Прохоренко — Сунженски района XIX партсъезда цIерагIа колхоз 1839
- Х. Абдулхалимова — Наурски района Ленина цIерагIа колхоз 1837
- Е. Маголясова — Сунженски района Кирова цIерагIа колхоз 1834
- Н. Фисюк — Шелковской района «Коминтерн» яха колхоз 1829
- А. Романова — Шелковской района Сталина цIерагIа колхоз 1829
- Ф. Дроговозова — Грозненски района 1 Мая цIерагIа колхоз 1822
- Р. Захарова — Сунженски района XIX партсъезда цIерагIа колхоз 1821
- Н. Ганжа — Сунженски района XX партсъезда цIерагIа колхоз 1816
- Ф. Гашева — Сунженски района XIX партсъезда цIерагIа колхоз 1814
- Н. Василенко — Сунженски района «Путь к коммунизму» яха колхоз 1812
- Т. Кузнецова — Грозненски района 1 Мая цIерагIа колхоз 1811
- В. Гуторова — Сунженски района XX партсъезда цIерагIа колхоз 1811
- Н. Петрова—Сунженски района Кирова цIерагIа колхоз 1809
- Т. Демина—МагIалбика района «Кавказ» яха колхоз 1804
- А. Зубцова — Каргалински района «ЦIе ахархо» яха колхоз 1803
- Н. Авилова—Шелковской района «Коминтерн» яха колхоз 1802

1959 шера 1 августа кхаччалца хIара Iаттагара 1300 килограммал дукхагIа шура яьккха Нохч-ГIалгIай АССР лоаман районашкарча колхозий дояркаш

- К. Тазбаева — Курчалоевски района Ленина цIерагIа колхоз 2532
- Д. Эдильханова—Курчалоевски района Ленина цIерагIа колхоз 1995
- А. Успаева — Курчалоевски района XX партсъезда цIерагIа колхоз 1658
- С. Эльсаева — Ножай-Юртовски района Калинина цIерагIа колхоз 1577
- А. Катаева — Курчалоевски района XX партъезда цIерагIа колхоз 1561
- В. Адамова — Курчалоевски района «Керда вахар» яха колхоз 1501
- А. Хаджнева — Курчалоевски района XX партсъезда цIерагIа колхоз 1500
- С. Исаева — Веденски района Карла Маркса цIерагIа колхоз 1487
- У. Магомадова — Веденски района Карла Маркса цIерагIа колхоз 1475
- Д. Сулейманова — Веденски района Ленина цIерагIа колхоз 1464
- Б. Байдулкаева — Веденски района Кирова цIерагIа колхоз 1401
- Б. Алсолтанова — Курчалоевски района «Керда вахар» яха колхоз 1400
- И. Исходжиева — Курчалоевски района Ленина цIерагIа колхоз 1397
- Ш. Гачанаева — Веденски района «Победа» яха колхоз 1396
- Х. Эмирхаджиева — Курчалоевски района XX партсъезда цIерагIа колхоз 1352
- Х. Магомадова — Веденски района Карла Маркса цIерагIа колхоз 1335
- Р. Вайдова — Курчалоевски района XX партсъезда цIерагIа колхоз 1310

Шортта доакъар хургда доаханна

Доаханна силос кийчъеш хьинаре къахьег Сунженски районерча Ленина цIерагIча колхоза къахьегамхоша. Силос чуйолла ший ханнахь кийчдаь ораш а комбайнаш а хилар бахьан долаш колхозага торо хилар из болх дика дIаболабе. Колхозе силос кийчъе вIашагIтеха бригада я. Нов Байманов бригадир а волаш цу бригадерча трактораша хадданза болх бу. Аренашка дийнахь сарралца соцаш дац автомашинийи, тракторийи, комбайнийи маторий таташ. Комбайнаш тIара хадданза автомашинаша дIакхухьаш я силоса хьекха хьажкIаш. Массаза а балха нормаш тIеххоачашъеш хьабоагIа хьажкIаш хьокхаш вола комбайнер нов. Коноплинови, тракторист Баймановн, иштта кхыбараш а. Денна ший заданеш тIеххоачашъеш дика къахьег комбайнаш тIара силос дIакхухьаш волча шоферо А. Умаевс. Цо дийнахь 15—20 рейс ю.

Силос кийчъеш йолча бригадерча болхлоша шоай беррига низ сихагIа из болх йистебаккхара тIабахийтаб.

Я. КАГИРОВ.

ЛОРИЙ ХЬЕХАМ

РАКАЛ ХЬАЛХА ХУЛАЧА ЛАЗАРЕХ

ДукхагIа бараштa рак дIадаккха йиш йоаца лазар хет, нагахьа санна цох саг верзавой а, из ханна мара верзаве йиш йоацаш, из чехка юхагучадоалаш хет царна. Из харц уйла я. Даьча земаша хьахьекхад, цу лазарах цамогаш бола нах, цу лазарах бовш бола нах кIалхара баха йиш хилар, нагахьа санна из лазар тIадоагIаш йола белгалонаш а хайна, уж шоай ханнахьа лорашка болхаре.

Советски унахцIено лораеча организацеша масса тайпарча лазарех саг верзавеш доккхий гIулакхаш ду. Рака саг верзаварал совгIа, из вIалла хулийтаргдоаца, хилча из чIоагIдолийтаргдоаца гIулакх де мел эша торонаш йолаш я.

Рак хулаш а из дегIадоагIаш цунна хьалха дуккха из хьоадеш а дола лазараш хул, цу лазараша дестам а хьоадеш. Царех ракал хьалха хула лазараш оал.

Уж ракал хьалха хула лазараш лораша деча дарбаца дIадоахалуш да. Вай белгалдоаккхаргда ракал хьалха хула лазараш дIаьхлуш хилар. Уж шерашка а итташ шерашка а дIаьхлуш да. Дарба ца дича шоаш дIадоалаш дац ракал хьалха хула лазараш.

МаIача наха рак дукхагIа хул ченна. ДукхагIа долча даькъе цIаьхха доацаш хул из, рак хила долалуш хоалуш хилац. Ченна каст-каста лазар увттача наха къаьстта дукхагIа гучадоал рак.

Ченна хула рак хьахул 40-60 шу даьннача сага. Цул зIамагIа йолча хана наггахьа мара хилац рак. Ракал хьалха хула лазараш дукхагIа дараш ченна хула хронически катарри ченна хула язвеи да. Ченна хулача раках саг верзавеш ду дарба эггара дикагIа да ченна хула хронически лазараш хьахулаш дола бахьанаш дIадоахаш деш дича. Ченна катарр хьовлга, хIаьта цунах хула рак хьовлга юхатохара боккха лоархIам болаш да дуа хIама Iайша даар, сих ца луш паргIатта даар, къаьстта чIоагIа мецвенначул тIехьагIа, тIехдаьнна хIама дукха ца даар, бекъа кхача ца баар, геттара бIайха а геттара шийла а кхача ца баар, корта бохо малар ца мелар, гIаьле ца озар.

Ченна хулча рака эггара хьалхара белгало я дуача хIама чам бовр, хIама даа безам ца хилар, хIама диачул тIехьагIа даIангаш дувлар, дог керчадар, пхандара кIалха дестам эттача санна хетар, дегI дездалар, дог Iувдар, Iеттадар. Иштта хьале саг гIеллу гучахьа цхьаккха бахьан а доацаш, лоаццача хана дегI дайлу.

Кхалнаха эггара дукхагIа рак хул бера цIенна. Кхалнах раках цамогаш хул 40—55 шу ха йолаш, цул зIамагIа йолча хана атта хилац кхалнаха рак. Ший дегIа унахцIено лораеш йоацача сага гучайоал бера цIенна хулча рака хьалхара белгалонаш. Цудухьа 30 шу совгIа ха йола хIара кхалсаг профилактически осмотра шера шозза кхалнаьха консультаце хила еза.

Бер даьчул тIехьагIа йолча хана йолалу уж белгалонаш дукхагIа долча даькъе.

Иштта дукха хул рак кхалнаха елкера железах а. МаIача наха цунах Iалальмате кIезига хул рак. Кхалнаха рак хила йиш я 30 шу долаш а. ДукхагIа долча даькъе раках цамогаш хул берданзеи накха хьокханзеи бола кхалнах. Рака белгалонаш ца хулаш атта йисац аборт, къаьстта дукхаза йича. ЛарттIа бер дари ларттIа бера накха хьокхари — кхалсаг шурий железа хулача раках лорае эггара толашагIа дола гIулакх да. Кхалнаха рак хьоаерех да нод а Iовш, накха бестари кхалсаг цIаьхха лозаяри.

Духхьаларча шорга рак хул маIача наха а кхалнаха а. Цу моттиге дукхагIа хул рак, бакъда дикка ха яьлча мара хиннилга хац из. Цигга хула рак хул къонача наха а. Бакъда дукхагIа долча даькъе из хул 30—60 шу даьлча, кхы боккхагIа бараштa кIезига хул.

Духхьаларча шорга хулача лазараша — колитеи гемарроеи хьоаду рак.

Цкъаза хинначул тIехьагIа дукха ха яьлча мара ца хоалуш хул цу формах хула лазараш, цар хьалхара юхьигаш геморройна е кхыча лоадам боацача лазарашта тара хул. Дукхача йовзача белгалонашеи тохкам беш йолча вай ханарча методашеи гIалат ца воалийташ, диагноз е (къоастам бе) торо хулийт лорага.

Дуккхача шерашка гIаьле увзаро а хIаьтта иштта юкъ-юкъе пехкашта хулача лазараша а хьоаю пехкашта хула рак. Хьалхарча юхьа векъа, тIаккха кIезига хоалуш цIий а увш, зIамига туг доалаш, чIоаггIа кхайкавеш хиларо дукхагIа хьоаю пехкашта хула рак. Пехкашта а рак хул саг воаккха хилча.

Дуккхача хана гIаьле увзаро, корта боха малар меларо, къамарга шода катарр хиларо хьоаю къамарга шода хула рак. МаIача наха 50—60 шу даьлча хул из иштта. Цун хьалхара юхьигаш я саг дуккхача хана йиш хаьла хилар.

ГIаьле увзар, корта бохо малар мелар, геттара дIайха долаш хIама даар да хIама дуача къамарга рак хьоаеш дола бахьанаш. Иштта хулача рака хьалхара белгало я дуа хIама низкъала Iочудахар. Хьалхарча юхьига бекъа кхача хала хул, цул тIехьагIа дестам ай мел лу коача кхача а, кхыметтел хий мала а хала хул сага.

ДегIа тIа хула рак маIача наха а кхалнаха а цхьан тайпара хул. ДегIа тIа рак хьоаеш дикка дакъа лоац дегIа Iаткъача хIамаша — сийрдача маьлхе хиларо, во ха оттаро, кулгаш тIа рентгена зIанараш Iаткъаро. Кхеран кIор чакхбоаккхаш а иштта цу тайпара дола балхаш деш а болхлошта хул профессиональни рак.

Наггахьа мара хулаш еце а, чIоагIа хала хул метта хулаш йола рак. ДукхагIа долча даькъе гIаьле увзача маIача наха хул из. Метта рак хул цергий ирача бухьигача мотт тедарца, во оттаьча цергий протезашца, дIайхача дааро воагаварца.

ДегIа кхыча маьженашта хула рак ювцаргьяц вай, хIана аьлча из лазар Iалальмате кIезига нийслуш да.

Уж дерригаш доллашехьа а хIара шера бIаьш эзараш бола нах бов раках. Рака хьалхара белгалонаш ца хари шоай ханнахьа наха дарба ца дари иштал нах бовш хилара бахьанаш да. Хьежача нахага цхьацца «дарбаш» дайташ дуккхача наха из лазар шира доалийташ, лорий дарба де йиш йоацача доаккхаш моттигаш я. Дукха нах ба ше йолалуча хана рако лазар ца деш хилар бахьан долаш, рак теркал ца еш, шоаш бизза унахцIена хеташ. Цудухьа рак хиннайий шера шозза лор хьажийтача бакъахьа ба наха, къаьстта кхалнаха а хьожийташ.

Вай лакхехьа дийцараша довзийт вайна рак хьоаеш дола бахьанаш. Вай мехка рака духьалара пропаганда йоккха моттиг лоацаш я, цун хьакъехьа леладу гIулакхаш паччахьалкхен лоархIам болаш да. Цу халача лазарца къовсам лоаттабе мел эша дика торонаш я вайцига, мах боацаш а нах хийцца тIакхоачаш а лорий новкъостал да.

ВОРОНОВ,
Санитарни просвещене республикански цIен лор-методист.

Доазол дехьара

Президента Эйзенхауэра пресс-конференци

ВАШИНГТОН, (ТАСС). Геттисберге (штат Пенсильвани) волаш президента Эйзенхауэра пресс-конференци йир. СССР-а Министрий Совета Председатель Н. С. Хрущевс США воагIиргхиларах лаьца корреспонденташа даьча хаттарашта жопаш тийлар цо.

Геттисбергерча американски телеграфни агентстваша деча хоамех, президента аьлар, шоаш вIашагIкхийттача Н. С. Хрущевца ший хургдолча къамаьлаша Малхбоаленнеи Малхбузеннеи юкъера гIулакхаш тоадергхиларах теш ше.

Юнайтед Пресс Интернейшнл яхача агентствос беча хоамо яхачох, президента аьлар, 1945 шера болабеннача «шийлача тIемо» дунен халкъашта юкъера гIулакхаш толхадаьд, цунна хетачох, уж гIулакхаш тоаде хIанз хIара пачхаьалкхен деятело шийна могар де деза. Президента аьлар, алхха из де лерхIаш дергда ше Н. С. Хрущевца вIашагIкхийттача ду къамаьл.

Юнайтед Пресс Интернейшнл яхача агентствос беча хоамах президента Эйзенхауэра харцдир Н. С. Хрущевца вIашагIкхетилга США хьалха хиннача пачхаьалкхен секретара Даллеса лелаьча политика тIара валар да яхилга. Эйзенхауэра яхачох, цои Даллесеи дийца хиннад Эйзенхауэр Н. С. Хрущевца вIашагIкхетилга.

Ассошиэйтед Пресс яхача агентствос йоах, президента юха а аьлар, пачхаьалкхенашта эггара керте латтараш вIашагIкхетара хьакъехьа ше дийцараш хийцадац.

Юнайтед Пресс Интернейшнл яхача агентствос беча хоамах, президента аьлар, шийна хетачох, иштта йола совещани елехьа Малхболеннеи Малхбезеннеи юкъера гIулакхаш кIезигадукха а тоаде деза.

Рурски область. ФРГ-ра кIор дIабахьар а бохкар а телха хилар бахьан долаш шахташ дIакъовлара а болхлой балхара дIабахара а духьала Гельденкирхене яь малхбузенгермански горнякий демонстраци.

АДН сурт. (ТАСС фототелеграфагара хьанийцаь сурт).

Бонн боккхача тIема кийчлуш я

БОНН, (ТАСС). ФРГ-а чурча гIулакхий министерстве законопроект оттаеш я баха нах тIом хилча тIема а «граждански оборонана» а кийчбергболаш.

«Генеральанцегер» яхача боннски газето хоам бу, из закон арме ца боахача ФРГ берригача маIача нахаи дукхагIа болча кхалнахаи оттадеш да, яхаш.

Франци водородни бомба эккхийта лерхIаш я

ЛОНДОН, (ТАСС). Рейтер яхача агентствас Парижера хоам бу:

Парижерча Iилмахоша беча хоамах, французски атомни бомба эккхийтачул тIехьагIа кастта французски водородни бомба хьаергья.

Сахаре атомни бомба эккхийта кийчо еш я. ВВС штаба начальник цу гIулакхага хьажа Сахаре вахачара хIанзза цIавенав.

Польски Халкъа Республика. Легнице (Лохера Силезия) болх бе йолаеннай Польше эггара хьалхара йола цIаста (лоаладу) доаккха комбинат. Города гаьна йоаццаш геологаша гучаяьккхача цIаста руда доаллача моттиге советски инженераша оттаьча проектах хьалъяь предприяти кердача оборудованеца Iалашъяь я. ХIара шера массехк эзараш тоннаш цIаста арахецаргда цо.

Сурта тIа: Легницера цIаста (лоаладу) доаккха комбинат.

Польски центральни фотоагентства сурт.

Хьехархой курсаш

Вай республике кхоачам боллаш яц къамий кадраш. Цудухьа, Нохч-ГIалгIай просвещене Министерствос наьна мотт хьеха хьехархой кийчбешин бетта йола курсаш хьайийллай. Кхоачамболлаш нохчий а гIалгIай а ба цу курсашка дешаш, уж кастта хьехархой хургболаш ба. Шоай юрташка а кхыча моттигашка а хьехаргда цар. Iалальмате дукха низ тIабахийтаб курсий заведующи волча М. Умаровс, цу лоацача юкъа курсанташа хьехархочун говзал а хьакъал а дIаэцаргдолаш. Дика болх бу курсанташта наьна мотт хьехача Х. Льяновс, наьна метта методика хьехача Борова Любас кхы а дуккхачар. Оаха чIоагIа баркал оал цу хьехархошта.

М. ДАКИЕВ, курсант.

Наьсаре кердa завод хьалъеш латт

ЧIоагIа хьинаре къахьег Наьсарен-Вокзале электрифицирований инструментий завод хьалъераша. Из ГIалгIай мехка эггара хьалха еш латта Iалаьмате йоаккха а лоархIаме а предприяти йолаяь дукха ха яц. Завод хьалъераша лоаццача хана ССКП ЦК июньски Пленума сийна тIайийца социалистически декхараш кхоачаш а деш завода гонахьа хила езача карта кIал лард а еллай столови, котельни хургйолча кIал боккха кIоаг а баьккхаб, хIанз карт е дIа а йолаяьй. Общежитена лаьрхIа шишша квартир йолаш диъ цIа хьалдеча хIара балха дийнахьа цаI-ах балха норма кхоачашъеш къахьег штукатурий бригадо. Къаьстта дика балха говзал йолаш а доккхий толамаш доахаш а хьабоагIа бригадир Панковаи, штукатур Мержоеваи.

Завод хьалъераша дика кхетаду мел лоархIаме а бехктокхаме а гIулакх да шоаш дер. Укхаза, укх яьсса иллача моттиге ши — кхо шу далалехьа лакхача турбашкара араухаш кIури, завода коа ухача паравозий сигналаши хозаргья. Заводах лаьца хабараш хозаргда бахача наьха цIагIа — дезалашта юкъе, совхоза полевой станашка, делкъийга салоIача хана, предприятей конторашка, автобусашка. ГIалгIай мехка культуреи техникацара безами, лакхдара цо доккха новкъостал цергхиларах дувц цар.

Из деррига дика кхета а деш ше болх беш йолча бехктокхамера участок дика лоаттаю растворомешалка тIа болх беча Цицкиева Золатхана мехкарий бригадо.

Дика эхь-эздели гIулакхи долча Золатхана мехкарий уйла балха тIа ерзае хов. Мехкараша шоашка доагIача даькъе цун а чIоагIа сий ду. Июль бетта план 160 процент кхоачашъяьй цу барт тайнача бригадо. Шоай беррига низ тIабахийтта къахьегаш йоалл Лолохоев бригадир вола каменщикий бригадеи Батыров Оарцхой плотникий бригадеи.

О. БУЗУРТАНОВ (тха собкорр.).

СЕНГА ЕНАЙ ХЬО, МАДИНАТ?

Дикка ха яьккхар Манкиев Жончорий Нуруддина шийна еза йоI лохаш.

— Ший са санна шийна езача йоIа хьалхара-м велча а хIама дацар, — оалар Нуруддина, диа-менна, дика кеп а хинна ше ловзарга, сакъердаш вагIача хана. Цхьабола мехкарий тешар цо дувцачох.

— ХIанз корайир-кх сона айса лийхар — аьлар Нуруддина ший дагахь. Долакха-Юрта цхьан ловзарга Зихьратах ший бIарг кхийтача... Дукха дир укхаза Нуруддинеи Зихьратеи зоахалола хьакъехьа къамаьлаш, «тийркал дехьенаш а сехьенаш а ювцаш»...

Нуруддина санна духхьал дIаоалалацар Зихьрата цунна ше санна из шийна везилга, бакъда, шоай вахар ираз долаш хургхиларах тешаш дог гIоздаьнна яр из.

Дика хетар хилар Нуруддинеи Зихьратеи даьй-ноаношта а уж вIаший безам болаш болга хайча.

— Цунна везачунга дIалургья,— аьлар Зихьрата даьша зоахалола юкъе баьхкарашка.

...ДIаихар шераш. Нуруддинеи Зихьратеи дика диъ бер да, Долакха-Юрта цIенош а, кхыбола боахам а ба.

ГIоздаьнначa дегаца, ший низ кхоца беш, цIенна эшараш деш, Нуруддина ца товр сабарца нийсдеш, йизза цIен-нана йолаш хьайоагIа Зихьрат. Бакъда, Нуруддина керта чу кхы йола уйлаш хьувза йолаелар. ЦIенней дезалаи гаьна яр уж. Из шийна новкъа хиларца тIеххьарча хана хетта яьлар Зихьрат:

— ХIанав хьо иштта?

— Хьа гIулакх дац маIача наха леладечунца, хьа гIулакх хьай кхуврчага хьажар да, — аьле цIиммхара бIарахьожар Нуруддин сесага. — Гаргарча нахах бIарг тоха вода со. — Из дар, Зихьратага ше БуромагIа ваха ваьлча цо оалаш хиннар.

Зихьрат тешаш яцар гонахьарча исташа ший мар саг йоалае гIерташ лел аьлча. Эггара хьалха вIаши бIаргабайнача дийнахьара безам ший дег чу болаш яр из, бакъда, Нуруддин хувцавеннавар, цун безам юстара бар...

Июнь бут бовш латтар. «Гаргара нах» болча ваха цIавенача Нуруддина «кхаа» баьккхар сесагага:

— Укх наькъа вахача къовсам а баьнна саг йийхай сона «гаргарча наха». Вай берашта дIа ма хайталахь из. Со нах мо къонах вац, сай 50 шу даьннадале а аз йолаер 21 шу мара даланза а я, «вайна новкъа хургйоацаш» дикача наьха саг а я...?

Шоаш леладер советски законах нийса доацилга ховш болча Манкиев Жанчорий Нуруддинеи «кердача нускала» Барахоев Мовсара Мадинатеи лаьрхIар дукха гIар-тата доацаш саг йолаяьча хьоалчагI делга. Мадинат дика ховш я советски закон ше толхадарал совгIа беркатеи иразеи дезала вахар ше дохаделга, хIаьта а Нуруддина даьссача, говзача къамаьлаца Iехаенна даькъаза маьрел даьд цо.

ГIийла бIара хьеж «кердача нускала» цIагIара бераш.

— Папа, дилла вайцига хургья из, наьха йоI, — яхаш хетт цар даьга.

— Хьа Iийрдикеи сайрдикеи ма езацар тхона, иразе бахача дезала вахар а ца толхадеш, хьо хьай цIагIа Iийнаяларе, — йоах лоалахоша.

Бутт хьалхагIа Нуруддинеи Мадинатеи «гIар-тата доацаш» даь хьоалчагI, дукха ха ялалехьа юртарча наха хайра.

Царна гучадаьлар, тIагIолла хоза хабар а дувцаш, яхача къаьнача замах диса во гIулакхаш доахкаш Нуруддин волга.

— УстагIа кхакха а тIакхелла лийнна хиннай из, къаьна борз — йоах юртахоша цох.

ХIана багIа хьогI, Нуруддинеи Мадинатеи ширача, воча гIулакхага хьажа декхарийла бола района болхлой «гIар-тата» доацаш?

С. МУХИЕВ.

НОХЧ-ГIАЛГIАЙ ПИСАТЕЛИЙ ПРОИЗВЕДЕНЕШ

Нохч-ГIалгIай писателаша язъяь керда произведенеш араяха кийчъеш я Республикански книжни издательство. Арадаьннад Х. Ошаевс яздаьча «Алан шераш» яхача исторически романа хьалхара книжка а, Б. Саидовс яздаь «Дуненна машар» яха стихай сборник а.

Укх деношка арадаргдолаш да писатела М. Сулаевс яздаь «Веннар дийнвар» яха дувцарий сборник, У. Гайсултановс кагийча берашта яздаь «Болат-Кала яккхар» яха берий дувцарийи фаьлгийи сборник.

С. ВОРОНИН.

РЯЗАНЕ ГIИШЛОШ ХЬАЛЪЕЧА

Нохч-ГIалгIай АССР къахьегама резервай училищешка дешар чакхдаьннад. Вай мехка тайп-тайпарча городашка балхаш де бахаб дийша баьннараш.

Дукха ха йоаццаш № 5 йолча училище дийшарий группа яхай Рязане. Цар балхаш дергда Рязански областерча гIишлош хьалъеча моттигашка.

Дийша баьннараш юкъе бар слесараш-монтажникаш, электросварщикаш. Веррига а 40 саг вахав Рязане.

С. КЕРИМОВ.

СЕССИИ ЧАКХЪЯЬННАЙ

Укх шера Нохч-ГIалгIай педагогически институте эрсийи, гIалгIайи мотт Iомабеча группе 66 саг вар. 15-ча июне денз 5-ча июле кхаччалца экзамен дIалуш хилар уж. ХIаьта тхо 5-ча августа кхаччалца установочни сессе хилар.

Сессе хиннараш юкъе дика дешаш чакхбаьлар З. Жабраилова, Л. Висаитова, Саутиева, И. Хамхоев иштта кхыбараш.

Х. ХАМХОЕВ, студент-заочник.

Театра керда пьесаш

Укх деношка Нохч-ГIалгIай пачхьалкхен драматически театре нохчий къонача драматургаша М. Мусаевси, М. Ясаевси язъяь пьесаш йийшар. Мусаев Махьмада йийшар театрерча коллектива ше язъяь «Дошо дегаш» яха пьеса. ЛадийгIараша пьеса къоабал а йир, цун кхоачамбоацарех лаьца шоашта хетар а аьлар. Ше яьзъяь «ЧIир» яха пьеса йийшар Ясаев Мовлас а. Цу пьесах лаьца дуккха къамаьлаш дир. Шаккъа а пьеса, кхоачамбоацараш дIадаьхача театра мегаргйолаш хилар белгалдаьккхар коллективо.

Б. САИДОВ.

РАДИОПЕРЕДАЧАЙ ПРОГРАММА

16-ча августе: 7.20 — «Грозненский рабочий» газета обзор; 7.35 — Хоамаши передачай программеи; 7.45 — «Ленинан некъ» газета обзор; 8.20 — «Сердало» газета обзор; 8.35 — «КIарцхал» яхача журнала кхоалагIа номер (гIалгIай меттала); 9.30— РадиоладувгIархой заявкех концерт.

17-ча августе: 7.20 — «Дин нравственности» — беседа (эрсий меттала); 7.35 — Хоамаши передачай программеи; 7.45 — «Дуне кхоллара юхь хиннайий-те» — беседа (нохчий меттала); 8.45 — «Алкоголизм а цунца лоатто беза къовсам а» беседа (гIалгIай меттала); 9.00 — Рычменскеи Халебскеи произведенеш; 17.00 — «Агитатораш — яхь вIашагIтохархой ба» — передача (эрсий меттала); 17.20 — «Дешархой ден режим» беседа (гIалгIай меттала); 17.35 — «СССР-а халкъий а, Советски а, доазол дехьарча а композиторий музыка» — концерт. 18.00 — «ВорхI шера копилка чу оаха диллар» — передача (эрсий меттала); 18.20 — Керда хоамаш (эрсий меттала); 18.40 — Кагирхошта передача (нохчий меттала); 19.30 — Керда хоамаш (нохчийи гIалгIайи метташка).

18-ча августе: 7.20 — «Грозненский рабочий» газета обзор; 7.35 — Хоамаши передачай программеи; 7.45 — Советски Союзера а доазол дехьара а хоамаш (нохчий меттала); 8.45 — «ДукхагIа йоакхо е болх а беш дешаш болча кагирхой»—статья (гIалгIай меттала); 9.00 — Казахстана халкъа ашараш; 17.00 — «ВорхI шера гIишлонаш еча» — передача (эрсий меттала); 17.20 — «Художественни самодеятельность» — передача (гIалгIай меттала); 17.30 — Керда хоамаш (гIалгIай меттала); 17.40 — «Турпалхойх иллеш» — концерт; 18.00 — «Каргалински района ворхI шера план» — передача (эрсий меттала); 18.20 — Керда хоамаш (эрсийи нохчийи метташка); 18.45 — Нефтяной болхлошта передача (нохчий меттала);

19-ча августе: 7.20 — «Грозненский рабочий» газета обзор; 7.35 — Хоамаши передачай программеи; 7.45 — «Ленинан некъ» газета обзор; 8.45— Советски Союзереи доазол дехьареи хоамаш (гIалгIай меттала); 9.00 — Нохч-ГIалгIай ашараш; 17.00—«Нохч-ГIалгIай этнографически экспедици» — беседа (эрсий меттала); 17.20 — «Оаха тхой декхараш кхоачашду»— передача (гIалгIай меттала); 17.35— Музыка моаршалаш; 18.00 — «Нефтяной коллектива договораш» — передача (эрсий меттала); 18.20 — Керда хоамаш (эрсий меттала); 18.40 — Юртбоахама болхлошта передача (нохчий меттала); 19.30 — Керда хоамаш (нохчийи гIалгIайи метташка).

Редактора заместитель Дж. ХАМАТХАНОВ.

ИНДОНЕЗЕ СИЙ ДОЛА НИКЪ

Кхоана, 17 августа — индонезийски халкъа историе чухь доккха деза ди да. Дийтта шу хьалхагIа колониализманна духьала бIаьха а низкъала а къовсам лоаттабаьчул тIехьагIа цу дийнахьа Индонези ший мукъагIа йола пачхаьалкхе я аьнна дIа а кхайкайир, ше дегIаахара кердача заман чу а елар.

Хала никъ бар Индонезе ший кортамукъале яккха гIерташ хьабенар. Рузкъашта тIехьакхувш бола колонизатораш индонезийски островашка чIоагIбенна баха Iохайшаб 16-гIа бIаьшере чакхйоаллаш. Цига баха нах бовхаш а уж теIабеш а цар цигара дIаккхихьай кхачеи каучуки, шекари кофии, чайи мехкдаьттеи. Экватора шинна а оагIорахьарча дIайхача фордашта юкъе даьржа дада, Индонези оалаш дола, даиман баьццара латта островаш колонизатораша Iалаьмате доккхий рузкъаш гулдеш йола моттигаш хиннай дукха хана денз. Индонезийски халкъа доалахь дийрзад из рузкъа 14 шу хьалхагIа денз.

ХIара шера 800 эзар тонн совгIа каучук йоаккх Индонезе. Из я дерригача капиталистически мехкашка йоаккхачох 40 процент гаргга. Дерригача дунен тIа хьаеча хинина 92 процент бедал лу мехко, кокаин кийчъяра 84 процент бедал, 80 процент бурчи кхыйола кхачан хIамаши, 40 процентага кхоачаш пальмах даьккха даьтта, 10 процент шекар, 8 процент кофи лу. Дукхача боараме доаккх кIалеи мехкдаьттеи: кIала даккхара гIулакха дунен тIа шоллагIа моттиги мехкдаьтта даккхара капиталистически мехкашта юкъе ворхIлагIа моттиги лоац Индонезе. Индонезе лаьттах дукха аьшк, никель, хром, марганец доалл.

Iалама рузкъаша хьалхагIа денз бIаьхий мохк бе торо лора Индонезех. Цхьабакъда колониализмо Индонезе даьча доала истори — 80 миллион долча цун халкъа цIий, белхам, бала болаш хьаденад. Ца хеза тайпа къиза гIулакхаш леладора голландски колонизатораша Индонезе, яхаш яздаьд Карл Маркса. «Голландски колонизатораша деча доала историе вIалла ца хинна тайпа сурт оттаду тийшабаллхаш дарца, нах боабарца, рузкъах эцарца, эхь дайнача гIулакхашца» яхаш яздаьд Карл Маркса (К. Маркс, Капитал, 1951 шу, т. 1, оагIув 755).

Мохк колониализмо лоалла оттабарца цIаккха а машар болаш хиннадац индонезийски халкъ. Мукъа дала гIерташ кхо бIаьи ах бIаьи шера къовсам лоаттабаьб цо. Индонезе къаман-мукъален болам дегIабара Iалаьмате боккха лоархIам болаш хилар Россе 1905 шера хинна революции Сийлахь-йоккха Октябрьски социалистически революции. «Ази сомаялар» яхача статья тIа В. И. Ленина яздаьд: «Доккха хIама да революционно-демократически боламо хIанз голландски Инди а, Ява яха остров а, кхыйола Голланде колонеш а чулацар... Из демократически болам лелабераш да, цкъа-дале, ислама цIерах бола националистически болам шоашта юкъера гучаиккха Ява яхача островера адамаш. ШозлагIадале, капитализмо хьаяьй цу мехках дIайна баьннача, голландски Инди кортамукъа ялара тIехьа латтача европейцех йола моттигера интеллигенци. КхозлагIа-дале, Яве а кхыча островашка а бахаш болча Китаерча дуккхача наха шоай даьхенера хьабенаб революционни болам». (В. И. Ленин, Соч., т. 19, оагIув 65).

Сийлахь-йоккха Октябрьски социалистически революци яьнначул тIехьагIа дукха ха ялалехьа Индонезе ехкар дуккхача наьха политически организацеш, хьахилар Коммунистически парти. 1926—27 шерашка Явеи Суматреи дукха довнаш хилар бахача нахаи колонизаторий эскараштеи юкъе. Индонезийски халкъо цу ханне а лаьрхIадар ший мукъах йола Индонезийски халкъа республика хьае. Цхьабакъда колонизатораша герзаца къиза тоIабир кортамукъале езаш бола мехкара нах.

Советски Союзо гитлеровски Германецареи японски милитаризмацареи исторически котало яьккхачул тIехьагIа мара колониальни Iазапа кIалхардала маганзар индонезийски халкъа. Цхьабакъда, мохк кортамукъабалар дIакхайкадаьчул тIехьагIа а доккхий балаши халонаши ла дийзар индонезийски халкъа. Къонача республика са хоададе гIертар колонизатораш. Ер йоазув деш вола автор теш а волаш хиннаб герзах тоаденнача колониальни мехкий эскараша 1946—1949 шерашка республика духьала баь зуламе тIом. Йоккхий човнаш йир цунна колонизатораша. Цхьабакъда цу бирсача халонаша кIалдагaнзар индонезийски халкъ.

Гуччахьарча агрессех хIама ца а хинна, кхы тайпа политика йолайир цар кхерам тIатессарцеи, цIур юкъе бехкарцеи, кхаашцеи. Гааге хиннача гергача истола конференци оалаш йолча цу конференце 1949 шера США-цеи Англецеи барта а яха, Индонезеца из лоалла оттаеш йола масса тайпара соглашенеш е вIаштIехьдаьлар Голланде. Цхьабакъда, Индонезе халкъа машар хиланзар цунца. ТIеххьарча итт шера чIоагIа къахьийгар цо гергача истола конференце яь мохк лоалла оттабеш йола еррига соглашенеш дIаяхар а кхыча мехкашкара чутоттаденна капитал дохадар а духьа. Цу даькъе цо дикка толамаш а даьхар.

ТIеххьарча шерашка чакхъяллалца къаман доалахьа ерзайир Индонезе шоай мехкара кхыча пачхаьалкхений предприятеш. ХIанз укх сахьате къаман доалахьа ерзаяь я 300 гаргга голландски предприяти, цу даькъе машиннаькъаш, электростанцеш, рудникаш, каучука, кофе, шекара плантацеш, банкаш а йолаш.

Цхьабакъда, юха а Индонези лоалла оттае лаьрхIа йола шоай планаш йитанзар империалисташа. Цу гIулакха цIаькха а чIоаггIа новкъостал де болабеннаб уж Суматрерчеи Сулавесерчеи мятежникашта. Дукха ха йоаццаш Индонезе доазонаш чIоаггIа телха а деш, йоккхий тIема маневраш яйтар СЕАТО-н кулгалхоша.

Цу хьалашка деррига къаман низаш вIашагIтеха чIоагIдара оарцагIдаьлар индонезийски халкъ. 1945 шера хинна революционни принципаш юха оттаелга, 1945 шера хинна конституци юха доладелга дийхар дерригача индонезийски халкъо. Цо яхар кхоачаш а деш, президента Сукарнос 5 июле къаьстта декрет ара а даьккха, дIакхайкадир, 1945 шера хинна конституци юха а законах хилар. Цу ханна вIашагIъеллар Сукарно керте а волаш, тайп-тайпарча нахах баьнна викалаш юкъе а болаш йола керда правительство.

ДIаьхха программни къамаьл ше деш Сукарно аьлар, правительства а халкъа а керттера декхараш да, цIенъяь колониализм дIаяккхалца, махулла сихагIа наха кхоачамбалла кхачеи барзкъеи Iалашдалцца а, хIаьта иштта Малхбузехьарча Иранера колонизатораш арабаьха баллалца а къовсам лоаттабелга. Индонезийски республико 14 шера доал даьчул тIехьагIа итогаш еш, президента Сукарно белгалдаьккхар: «Эггара чIоагIагIа вайна карагIдаьннар да политическии, экономическии, тIемеи даькъе хадданза лаьттача кризисех чакх а даьнна вай дийна дисар, ший мукъах йола вай цхьа республика вайна хьалкхаба магар».

Кердача правительства программа дуккхача адамаша къоабалъеш я. Индонезе компарте Генеральни секретара Айдита заявлене тIа йоах, правительства программа халкъа хьашташка хьажжа я, кабинета правительства программа чакхъяккхара ший низ кхоачар дергда компарте, кхачани барзкъани проблема сихха кхоачашъяр, исламистски бандаши юхебиса мятежникаши дIабахар, империализманна духьала кхы а чIоагIагIа гIулакхаш духьалдахар догдоахаш индонезийски халкъ хилар бахьан долаш.

Социалистически лагера мехкашца чIоаггIа экономически бувзамаш тессад Индонезе. Оборудованиии машинаши СССР-ера, КНР-ера, ГДР-ера, Чехословакера, кхыча мехкашкара ийю Индонезе. Индонезе кхашка тата делла лелаш я халкъа керда вахар луш йола эзараш траторашии кхыйола машинаши.

ТIа-тIа дукхагIа чIоагIлуш латт советско-индонезийски экономически гIулакхаш. Индонезена дукха ахча деннад Советски Союзо юхалург. Вай мехкашта юкъе Генеральни соглашени яьй цхьана экономически техническии къахьегаргдолаш. Цу соглашенега хьажжа, металлургически ши завод а йолаш Индонезе дуккха йоккхий предприятеш яхкарна Индонезена бокъонца новкъостал ду советски организацеша.

Укх шера 31 июле Москве кулгаш яздир Индонезена керда советски промышленни товараши, хIаьта Советски Союза — массаза а лоаттадеш хинна индонезийски товараш: каучук, кофи, чай, пальмаех доаккха даьтта, иштта кхыдараши тергдолаш йолча Индонезенеи Советски Союзаи юкъерча кердача торгови соглашенена.

Дунен халкъашта юкъера Индонезе сий лакхлуш латт. Бандунга принципашта тешаме йолча Индонезе тIатеIIа къовсам лоаттабу халкъашта юкъе машари доттагIали оттадар духьа. Тихи океана бассейне безатомни зонагахьа га доахаш я из хIанз. «Хариан ракьят» яхача газето белгалду, Дальни Востокеи тихоокеански бассейна районеи безатомни зона яр хьакъехьа ССКП XXI-гIча съезде новкъоста Н. С. Хрущевс хьакхайкаяь идея индонезийски халкъои цун толашагIа волча воIо — президента Сукарноси йизза къоабалъяь хьаллоацаш хилар.

Советски нах массаза а безаме хиннаб индонезийски халкъаца. Дерригача советски халкъа дагара уйлаш ювцаш, СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатела К. Е. Ворошиловс белгалдир: «Халкъашта юкъе машар чIоагIбар, прогресс, кортамукъале, ший лоIамах хилийтар духьа лоаттабеча къовсамера советскии индонезийскии халкъий хьашташ цаIаш да».

Г. АФРИН.

Тахан кинотеатрашка

Йоккха зал — «Итт тума доацаш хила,

Долалу: 10, 12, 2, 4, 6, 8, 10

зIамига зал № 1 «Кхе летаьча хана»

долалу: 8,30, 10.30, 12.30, 2.30, 4.30, 6.30, 8.30, 10.30.

зIамига зал № 2 «Итт тума доацаш хила»

долалу: 9, 11, 1, 3, 5, 7, 9.

зIамига зал № 3 «Итт тума доацаш хила»

долалу: 9.15, 11.15, 3.15, 5.15, 7.15, 9.15.

16-ча августа денз еррига̄ча йиъэ залачу «Роза Бернд»

«Родина» яхача кинотеатре

Iан зал берий сеансаш — «Йиш лекхаш екаш йола галг»

долалу: 9.

«Итт тума доацаш хила»

долалу: 10.50, 12.40, 2.30, 4.20, 6.10, 8.10.

Ахкан зал «Кхе летаьча хана»

долалу 7.30, 9.15.

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный, Сталина улица, 23. ТЕЛЕФОНАШ: редактора — 2-41-23; редактора зам. — 2-07-01; бехктокхама секретара — 2-25-72; корректорске — 2-30-91; партийни вахареи экономикан отделий — 2-25-72;

СФ01809 1918 шерарча 11-ча августа цIерагIа йола типографи. Нохч-ГIалгIай АССР, г. Грозный, Революце проспект, 30/3. Зак. № 5020.